

VILNIAUS MIESTO
SAVIVALDYBĖS
2022 METŲ ŠVIETIMO
PAŽANGOS ATASKAITA

ĮVADAS

Vilniaus miesto savivaldybė bei jai pavaldžios institucijos, siekdamos švietimo pažangos miesto lygiu, vadovaujasi Vilniaus miesto strateginiame plėtros plane 2021–2030 m. (toliau – VSPP) numatytais tikslais ir uždaviniais, strateginiais rodikliais.

Vilniaus miesto savivaldybės 2022 metų švietimo pažangos ataskaitoje (toliau – Ataskaita) pristatyti apibendrinti 2022 m. Vilniaus miesto savivaldybės švietimo veiklos rezultatai ir jų kaita. Švietimo pažanga analizuojama tikslo, jo įgyvendinimui numatytų uždavinių ir jų pamatavimui detalizuotų rodiklių požiūriu.

Rengiant ataskaitą remtasi Vilniaus miesto savivaldybės (toliau – VMS) bei jai pavaldžių institucijų kaupiamais duomenimis, nacionalinio lygio švietimo duomenimis (pvz. duomenimis, pateikiamais ŠVIS) ir kitais dokumentiniais šių institucijų šaltiniais. Ataskaitos rengimą kuravo „Edu Vilnius“, duomenis ir informaciją teikė VMS Bendrojo ugdymo, Ikmokyklinio ugdymo, Švietimo aplinkos ir Jaunimo skyriai, „Edu Vilnius“, Vilniaus pedagoginė psichologinė tarnyba, „Vilnius sveikiau“, Nacionalinė švietimo agentūra.

Ataskaitą sudaro penkios dalys, atitinkančios VSPP iškeltus penkis strateginius tikslus. Kiekvienoje dalyje pateikiami aptariamo strateginio tikslo ataskaitinio laikotario rodikliai, situacijos analizė, atsižvelgiant į rodiklius bei savivaldybės veiksmai aptariamam strateginiam tikslui pasiekti.

Vilniaus miesto strateginiame plėtros plane 2021–2030 m. miesto plėtros vizijai įgyvendinti švietimo srityje yra keliami šie strateginiai tikslai:

1. Sudaryti sąlygas kiekvienam vaikui pasiekti aukščiausią jam mąstymo ir kompetencijų lygį.
2. Visiems vaikams užtikrinti kokybiškų švietimo paslaugų prieinamumą.
3. Sudaryti sąlygas kiekvienam vaikui ugdyti emocines kompetencijas ir užtikrinti palankią ugdymo įstaigų emocinę aplinką.
4. Skatinti sąmoningą sveikos gyvensenos pasirinkimą.
5. Sudaryti sąlygas kiekvienam vaikui įgyti papildomų kompetencijų, įtraukiant vaikus į kokybišką ir prieinamą neformalųjį ugdymą.

PAGRINDINIAI VILNIAUS RODIKLIAI

Švietimo kontekstas Vilniuje 2022 m.

 21898 3-5 metų vaikai	 26% visų Lietuvos 3-5 metų vaikų
 82324 mokiniai	 24% visų Lietuvos mokinių
Nepilnamečiai užsieniečiai, deklaravę gyvenamąją vietą Vilniuje	12539 (↑)
Savivaldybės ikimokyklinio ugdymo įstaigų skaičius	 Rusų k. 32 Lenkų k. 19 Lietuvių k. 114
Privačių ikimokyklinio ugdymo įstaigų skaičius	110
Savivaldybės ir ministerijos pavaldumo bendrojo ugdymo mokyklų skaičius	 Rusų k. 22 Lenkų k. 16 Lietuvių k. 87
Privačių bendrojo ugdymo mokyklų skaičius	43
 7155 pedagoginiai darbuotojai	 21% visų Lietuvos pedagogų

ŠVIETIMO SRITIES REZULTATAI VILNIUJE 2022 M.

UGDYMO PASIEKIMAI:

Pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo metu bent pagrindinį lietuvių kalbos mokymosi pasiekimų lygį pasiekusių mokinių dalis (proc.)	72,7 ↓
Pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo metu bent pagrindinį matematikos mokymosi pasiekimų lygį pasiekusių mokinių dalis (proc.)	39,23 ↓
Išlaikiusių bent 1 valstybinį brandos egzaminą abiturientų dalis (proc.)	98,3 ↓
Išlaikiusių 3 ir daugiau valstybinius brandos egzaminus abiturientų dalis (proc.)	65,52 ↓

PEDAGOGAI:

Jaunesnių nei 50 metų ir 50 metų bei vyresnio amžiaus mokytojų skaičiaus santykis	1,03 ↓
Vienai sąlyginei mokytojo pareigybei tenkančių mokinių skaičius bendrojo ugdymo mokyklose	12,07 ↑
Mokytojų, turinčių 1 arba didesnę etatą, dalis (proc.)	65,89 ↑

UGDYMO ĮSTAIGŲ TINKLAS:

Švietimo įstaigų rezultatų netolygumas; ICC reikšmės	12 kl. Matematika	0,32 ↓
	12 kl. Lietuvių k.	0,26 ↑
	12 kl. Anglų k.	0,26 ↓
	12 kl. Istorija	0,36 ↑
Ikmokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo procese dalyvaujančių 3-5 metų amžiaus vaikų dalis (proc.)	94,6 ↑	

ĮTRAUKTIS:

Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdomų integruotai bendrosios paskirties mokyklose, dalis (proc.)	11%
Mokyklų, neturinčių jokio švietimo pagalbos specialisto, dalis	19% ↑

NEFORMALUS UGDYMAS:

Neformaliojo švietimo veikloje dalyvaujančių mokinių dalis (proc.)	48 ↓
Neformaliojo vaikų švietimo tikslinį finansavimą gaunančių vaikų, turinčių vidutinių, didelių ir labai didelių specialiųjų poreikių, skaičius (proc.)	24 ↑

APIBENDRINIMAS IR REKOMENDACIJOS

1. Vilniaus miesto mokinių akademiniai pasiekimai 2021-2022 m. m. buvo aukštesni už šalies vidurkį, tačiau stebimi dideli pasiekimų skirtumai tarp skirtingų miesto mokyklų ir pasiekimų smuktelėjimas nuo praėjusių mokslo metų.

- Pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo (PUPP) rezultatai Vilniuje yra geresni nei šalyje. Bent pagrindinį lietuvių kalbos pasiekimų lygį pasiekusių mokinių dalis siekė 72,2 proc., o matematikos PUPP rezultatai, kaip ir visoje šalyje, gerokai smuktelėjo – iki 39,23 proc.
- Valstybinių brandos egzaminų (VBE) rezultatai buvo aukštesni už šalies mokinių rezultatų vidurkį. Vilniaus mokinių visų dalykų VBE rezultatai aukštesni ir už kitų didžiųjų miestų vidutinius rezultatus, išskyrus chemijos, geografijos ir informacinių technologijų.
- Šiek tiek sumažėjo abiturientų, išlaikiusių bent 1 arba 3 ir daugiau valstybinius brandos egzaminus. Abiturientų, išlaikiusių bent 1 ir 3 ir daugiau valstybinius brandos egzaminus, Vilniuje yra daugiau nei vidutiniškai šalyje.
- Nepaisant aukštų mokinių akademinio pasiekimų, mieste fiksuojama didelė variacija tarp mokyklų tiek PUPP, tiek VBE rezultatų. Variaciją rodantis rodiklis beveik visuose dalykuose yra didesnis nei šalyje ir viršija 20 procentų. Tai rodo, kad mokinių galimybės mokytis mieste aukštesnėse klasėse nėra tolygios – mokykla, kurioje mokosi vilniečiai, daro reikšmingą įtaką jų akademiniams pasiekimams. Svarbu atkreipti dėmesį, kad progimnazijose šie netolygumai mažesni.
- Taip pat ryškūs skirtumai tarp mokyklų pagal mokomąsias kalbas. Mokyklose tautinių mažumų mokomosiomis kalbomis fiksuojami prastesni 4 klasės bei 8 klasės beveik visų dalykų NMPP rezultatai, taip pat lietuvių kalbos, matematikos PUPP rezultatai, beveik visų dalykų VBE rezultatai. Mokiniai, kurių mokomosios kalbos yra lenkų ar rusų, sudaro daugiau kaip penktadalį šios amžiaus grupės mokinių Vilniuje. Jų mokymosi rezultatai gana stipriai veikia bendrus miesto švietimo rodiklius.

REKOMENDACIJA: Siekiant visiems vaikams užtikrinti kokybiškas ugdymo paslaugas, pasiekimų atotrūkio tarp skirtingų Vilniaus miesto mokyklų mažinimą būtina išskirti kaip vieną iš prioritetinių ateinančių metų uždavinių, numatant vidutinės trukmės paramos priemones mokykloms, patiriančioms ugdymo kokybės iššūkių:

- Sukurti ir įdiegti Savivaldybės švietimo įstaigų ugdymo stebėsenos sistemą;
- Atlikti platesnę analizę, dėl kokių priežasčių netolygumai tarp mokyklų išryškėja tik gimnazinėse klasėse;
- Įvertinti kiekvienos mokyklos situaciją, identifikuojant priežastis, lemiančias nepakankamą ugdymo kokybę, ir užtikrinti nuolatinę mokyklų pažangos būklės stebėseną. Ypatingą dėmesį skirti mokyklų, kuriose ugdymas vyksta tautinių mažumų kalba, ugdymo kokybei gerinti;
- Sunkumų patiriančioms mokykloms taikyti kompleksines priemones, apimančias pedagoginio personalo kompetencijų tobulinimą, vadovų lyderystės gebėjimų stiprinimą, inovatyvių ugdymo metodų diegimą, ugdymo aplinkos modernizavimą ir kitas.

2. Didėjant mokinių skaičiui Vilniuje, vidutiniai klasės komplekto dydžiai artėja prie normos ribų, mieste stebimas nevalstybinių ugdymo įstaigų skaičiaus augimas. Įtraukimas į ikimokyklinio ugdymo įstaigas mieste yra išaugęs. Ugdymo vietų plėtra dėl teigiamų demografinių tendencijų bei geopolitinių procesų išlieka aktuali tiek ikimokyklinio, tiek bendrojo ugdymo programose.

- Pastaruosius kelerius metus Vilnius juda teigiama 3-5 metų amžiaus vaikų įtraukimo į ikimokyklinio ugdymo įstaigas linkme. Nors visuotinio įtraukimo pasiekti dar nepavyko, tačiau tendencija yra palanki, o darželių lankančių vaikų aprėptis yra didesnė nei Lietuvoje.

Nedidelę dalį Vilniaus miesto savivaldybės darželių vietų užpildo vaikai, kurių deklaruota gyvenamoji vieta yra kitoje savivaldybėje.

- Mokinių skaičiaus augimas tik didėja, 2022 m. jis gerokai išaugo dėl nepilnamečių užsieniečių, deklaravusių gyvenamą vietą Vilniuje skaičiaus. Didžiąją dalį nepilnamečių vaikų sudaro ukrainiečių pabėgėlių mokyklinio amžiaus vaikai, taip pat toliau augo nepilnamečių baltarusių, deklaravusių gyvenamąją vietą Vilniuje, skaičius.

REKOMENDACIJA: Siekiant gerinti ugdymo įstaigų prieinamumą ir užtikrinti galimybę rinktis ugdymo įstaigą pagal gyvenamą vietą ir poreikius:

- Tęsti ugdymo įstaigų infrastruktūros plėtros projektus, aktyviau įtraukiant vietos bendruomenes ir miesto visuomenę;
- Ryškiai išaugus užsieniečių mokinių skaičiui, peržiūrėti Vilniaus mieste taikomas užsieniečių mokinių integracijos į bendrąjį ugdymą priemonės ir pagal poreikį inicijuoti naujas ar tobulinti esamas.

3. Nors fiksuojamas nuosaikus pedagoginės bendruomenės augimas, tačiau dėl nuolat augančio mokinių skaičiaus pedagogų trūksta, mokytojų bendruomenė santykinai sensta.

- Vilniaus mieste jau kelerius mokslo metus iš eilės nežymiai augo pedagoginių darbuotojų skaičius. Ši darbuotojų skaičiaus augimo tendencija yra geresnė nei Lietuvoje.
- Nors Vilniuje mokytojų bendruomenė yra jaunesnė nei šalyje, tačiau jau stebimas pedagoginės bendruomenės senėjimo procesas – kelerius metus tolydžiai mažėja jaunesnių nei 50 metų ir atitinkamai daugėja 50 metų ir vyresnių mokytojų santykinė dalis.
- Vilniaus mieste 2022 m. didžiausias trūkumas buvo pradinių klasių, lietuvių kalbos, matematikos, anglų kalbos mokytojų, bei pagalbos specialistų – socialinių ir specialiųjų pedagogų, logopedų.
- Vilniaus mieste kiekvienais naujais mokslo metais apie 110 mokytojų taps pensinio amžiaus, iš jų daugiausia – pradinių klasių, lietuvių kalbos, matematikos ir kitų dalykų.
- Mažo darbo krūvio problema, su kuria susiduria mažesniosios savivaldybės pritraukdamos naujus darbuotojus, sostinėje nėra aktuali – Vilniaus mieste per kelerius mokslo metus išryškėjo tendencija, kad 66 proc. pedagogų dirba pilną ar didesnę nei pilną krūvį. Tai gali lemti pervargimo problemas.
- Vilniuje pamažu vyksta bendrojo ugdymo mokyklų vadovų regeneracija, stebimas vadovų amžiaus vidurkio mažėjimas. Sumažėjo mokyklų, ilgiau nei 12 mėnesių neturinčių vadovo, dalis.

REKOMENDACIJA: Užtikrinant mokytojų bendruomenės ir švietimo įstaigų vadovų korpuso atnaujinimą:

- Plėsti naujų pedagogų pritraukimo, palaikymo ir kompetencijų tobulinimo priemones, kartu su atskirties tarp mokyklų mažinimu tam skiriant pagrindinį dėmesį;
- Vykdyti nuolatinę ir detalesnę pedagogų kaitos analizę, siekiant geriau įvertinti vykdomas miesto priemones, jų poveiklumą ir siūlant naujas priemones;
- Tęsti ir toliau plėtoti pradedančiųjų pedagogų bei naujų ugdymo įstaigų vadovų mentorstės programų įgyvendinimą.

4. Mokinių emocinė savijauta ir gyvenimo kokybė Vilniuje yra patenkinama.

- 2020 m. Vilniaus mieste mokiniai jautėsi mažiau laimingi nei Lietuvoje. Subjektyvus Vilniaus mokinių laimingumas siekė 66,4 proc.

- Mokiniais iki 13 m. yra pasiekiamos psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo galimybės: 27,9 proc. Vilniaus 10-tų klasių moksleivių iki 13 m. amžiaus pirmą kartą pabandė alkoholio, 13,9 proc. moksleivių yra vartoję kanapių, 7,3 proc. mokinių per pastarąjį mėnesį buvo girti.
- Stebimi nepakankami dalies mokinių socialiniai ryšiai su draugais mokykloje bei laisvalaikis šeimoje.

REKOMENDACIJA: Siekiant prisidėti prie vaikų emocinės savijautos bei sveikos gyvensenos:

- atlikti platesnius miesto lygmens mokinių emocinės savijautos, žalingų įpročių, sveikatos vertinimus, įvertinant galimus pandemijos padarinius;
- plėsti tikslinių priemonių apimtį mokyklose užtikrinant jų nuoseklumą ir ilgalaikį tvarumą.

5. Įtraukaus ugdymo įgyvendinimui Vilniuje kliūčių kelia fizinis mokyklų pritaikymas ir žmogiškųjų resursų trūkumas.

- Gerokai sumažėjo mokinių, turinčių gauti švietimo pagalbą ir ją gaunanti, dalis. Nustatytą pagalbą 2022 m. gavo vos 66 proc. mokinių;
- Neturinčių psichologo arba specialiojo pedagogo (logopedo) mokyklų dalis Vilniuje yra didesnė nei šalyje - nė vieno specialisto neturi net 19 proc. mokyklų, jų trūkumas auga;
- Vilniaus mokyklų fizinė aplinka yra nepakankamai paruošta žmonėms judantiems neįgaliojo vežimėliais ar turintiems regėjimo negalią. Pilną pritaikymą judėjimo negalią turintiems asmenims turi 28, regėjimo negalią turintiems asmenims - 6 mokyklos.

REKOMENDACIJA: Siekiant sėkmingo 2024 m. įsigaliosiančios įstatymo nuostatos dėl įtraukaus ugdymo įgyvendinimo Vilniaus mieste:

- Skirti tikslinį finansavimą pagalbos mokiniui specialistų studijoms bei inicijuoti esamų specialistų pritraukimo į ugdymo įstaigas priemones;
- Tęsti ir plėtoti pagalbos mokykloms, neturinčioms pagalbos mokiniui specialistų, priemones;
- Plėsti mokytojų ir jų padėjėjų dirbti su skirtingų ugdymosi poreikių mokiniais kompetencijų tobulinimo programas ir tikslinius projektus;
- Skirti daugiau lėšų fizinės ugdymo įstaigų aplinkos pritaikymui asmenims su specialiaisiais poreikiais.

6. Mokinių įtraukties į neformaliojo švietimo veiklas apimtys yra nepakankamos.

- Neformaliojo švietimo veiklose dalyvaujančių mokinių dalis 2022-2023 mokslo metais šiek tiek sumažėjo ir vis dar buvo mažesnė už bendrą Lietuvos rodiklį;
- Skyrus didesnę finansavimą SUP mokinių NVŠ veikloms, finansavimą gaunančių mokinių dalis Vilniaus mieste 2022 m. išaugo keletą kartų - nuo 5 proc. 2021 m. iki 24 proc. 2022 m. Iššūkių kelia labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių mokinių įtraukimas į NVŠ, nes su šia mokinių grupe gali dirbti tik specialiąją pedagoginę pagalbą teikiantys mokytojai.

REKOMENDACIJA: Siekiant sudaryti sąlygas kiekvienam vaikui įgyti papildomų kompetencijų, vaikus įtraukiant į kokybišką ir prieinamą neformalųjį švietimą, plėsti neformaliojo švietimo pasirinkimo galimybes:

- Parengti ir pradėti įgyvendinti neformaliojo vaikų švietimo plėtros planą;
- Skatinti formalaus ir neformalaus ugdymo integraciją, tokiu būdu didinant mokinių motyvaciją įsitraukti tiek į formalųjį, tiek į neformalųjį ugdymą. Plėsti visos dienos mokyklos modelio projektą, kuriame būtų integruotas formalus ir neformalus ugdymo turinys;
- Skirti papildomą finansavimą neformaliojo vaikų švietimo plėtrai Vilniaus mieste.

I TIKSLAS: SUDARYTI SĄLYGAS KIEKVIENAM VAIKUI PASIEKTI AUKŠČIAUSIĄ JAM MĄSTYMO IR KOMPETENCIJŲ LYGĮ

Tiksliui įgyvendinti numatyti šie uždaviniai:

1. Subalansuotas dalykinių ir bendrųjų kompetencijų ugdymas.
2. Individualus požiūris į kiekvieną vaiką, išmokantis mokytis ir ieškoti sprendimų.
3. Tvari, nuosekliai tobulėjanti, įkvepianti pedagogų bendruomenė.
4. Gerai informuotas ir sąmoningai savo karjeros kelią pasirenkantis mokinys.

Šių uždavinių įgyvendinimas matuojamas pagal šiuos rodiklius:

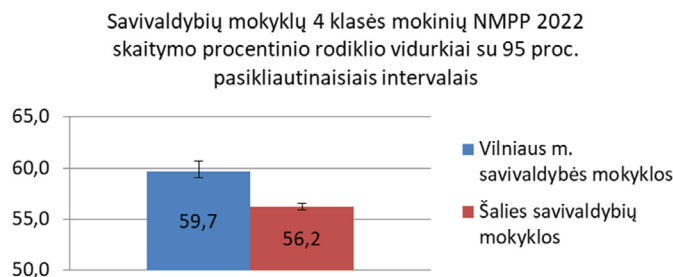
Rodiklio pavadinimas	Esama reikšmė	Siektina reikšmė	
	2022 m.	2025 m.	2030 m.
Pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo metu bent pagrindinį lietuvių kalbos mokymosi pasiekimų lygį pasiekusių mokinių dalis (proc.)	72,7	80,0	85,0
Pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo metu bent pagrindinį matematikos mokymosi pasiekimų lygį pasiekusių mokinių dalis (proc.)	39,23	80,0	85,0
Išlaikiusių bent 1 valstybinį brandos egzaminą abiturientų dalis (proc.)	98,3	99,3	99,5
Išlaikiusių 3 ir daugiau valstybinius brandos egzaminus abiturientų dalis (proc.)	65,52	84,0	85,0
Jaunesnių nei 50 metų ir 50 metų bei vyresnio amžiaus mokytojų skaičiaus santykis	1,03	1,067	1,1
Vienai sąlyginei mokytojo pareigybei tenkančių mokinių skaičius bendrojo ugdymo mokyklose	12,07	12,03	12,03
Mokytojų, turinčių 1 arba didesnę etatą, dalis (proc.)	65,89	62	59

1.1. SITUACIJOS ANALIZĖ

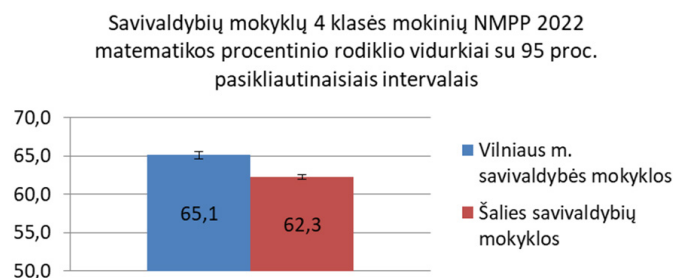
1.1.1. NACIONALINIS MOKINIŲ PASIEKIMŲ PATIKRINIMAS (4 KL.)

Vilniaus m. sav. pavaldumo mokyklų ketvirtokų NMPP 2022 skaitymo ir matematikos testų procentinių rodiklių vidurkiai buvo ženkliai aukštesni už šalies savivaldybių pavaldumo mokyklų mokinių atitinkamus rodiklius (1.1 ir 1.2 pav.). Tačiau Vilniaus m. sav. pavaldumo mokyklų ketvirtokų NMPP 2022 pasaulio pažinimo testo mokinių procentinių rodiklių vidurkis statistiškai reikšmingai nesiskyrė nuo atitinkamo šalies rodiklio (1.3 pav.). Yra pagrindo teigti, kad Vilniaus m. sav. mokyklose kyla tam tikrų sunkumų su pasaulio pažinimo mokymu. Tikėtina, kad tai pandemijos laikotarpio pasekmė. Gali būti, kad pandemijos metu pasaulio pažinimo mokymui Vilniaus mokyklose buvo skiriama mažiau dėmesio negu skaitymui ir matematikai.

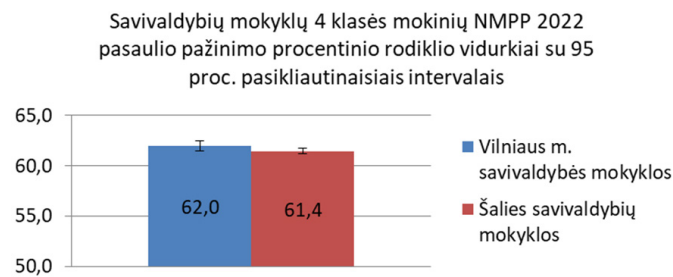
1.1 pav. Savivaldybių mokyklų 4 klasės mokinių NMPP 2022 skaitymo procentinio rodiklio vidurkiai su 95 proc. pasikliautiniais intervalais

1.2 pav. Savivaldybių mokyklų 4 klasės mokinių NMPP 2022 matematikos procentinio rodiklio vidurkiai su 95 proc. pasikliautiniais intervalais

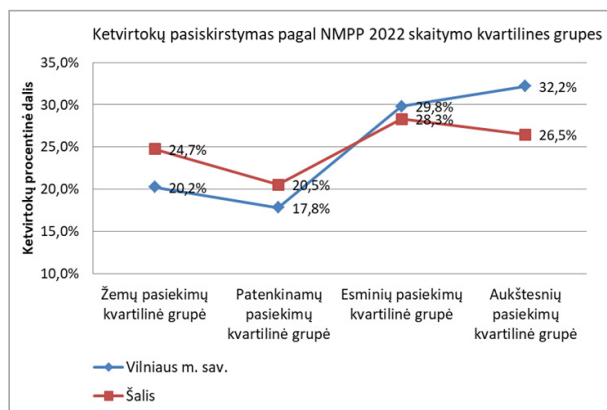

1.3 pav. Savivaldybių mokyklų 4 klasės mokinių NMPP 2022 pasaulio pažinimo procentinio rodiklio vidurkiai su 95 proc. pasikliautiniais intervalais

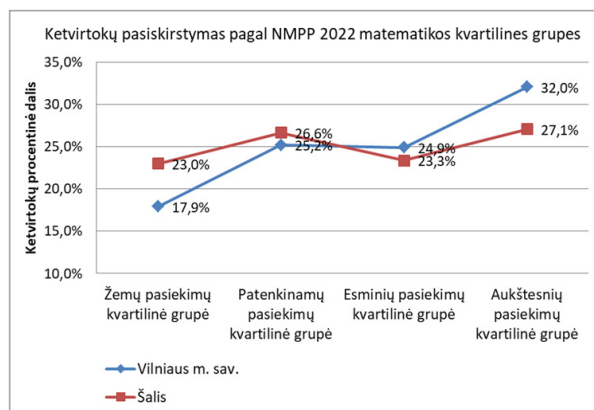

Vilniaus m. sav. 4 kl. mokinių skaitymo ir matematikos gebėjimų pasiskirstymas pagal pasiekimų kvartilines grupes didesnių netikėtų neatskleidė (1.4 ir 1.5 pav.). Vilniuje, lyginant su visa šalimi, ženkliai didesnė dalis ketvirtokų (beveik trečdalis) pateko į aukštesniųjų pasiekimų kvartilines grupes ir mažesnė dalis negu šalyje ketvirtokų (neviršijanti penktadalio) pateko į žemesniųjų pasiekimų kvartilines grupes (1.4 ir 1.5 pav.) tiek skaitymo, tiek matematikos patikrinimuose.

1.4 pav. Ketvirtokų pasiskirstymas pagal NMPP 2022 skaitymo kvartilines grupes

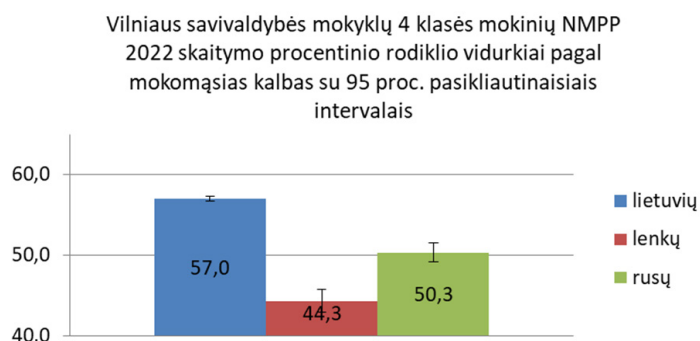

1.5 pav. Ketvirtokų pasiskirstymas pagal NMPP 2022 matematikos kvartilines grupes

Pažymėtina, kad Vilniuje 4 kl. mokinių NMPP 2022 rezultatai skiriasi pagal mokomąsias kalbas. Tarp ketvirtokų nustatyti ypač dideli skirtumai pagal skaitymo testo rezultatus – mokinių lietuvių mokomąja kalba skaitymo testo procentinio rodiklio vidurkis buvo didesnis už mokinių lenkų mokomąją kalba skaitymo testo procentinio rodiklio vidurkį beveik 13 procentinių punktų (1.6 pav.). Mokinių rusų mokomąja kalba šis rodiklis buvo beveik 7 procentiniais punktais žemesnis už mokinių lietuvių mokomąją kalba. Būtina pabrėžti, kad skaitymo testas yra orientuotas į skaitymo supratimo gebėjimų ugdymą. Mokinių nelietuvių mokomosiomis kalbomis skaitymo gebėjimų gerinimas turėtų tapti vienu iš švietimo prioritetų Vilniaus mieste.

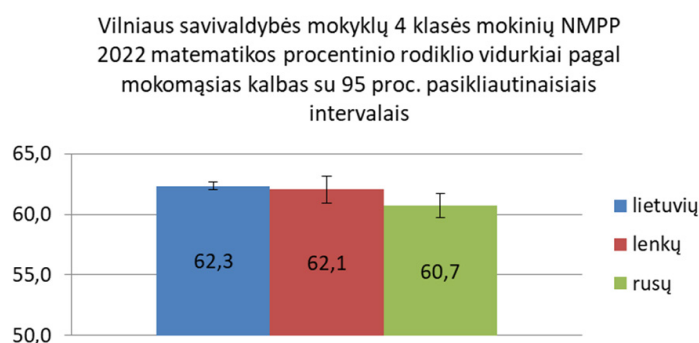
1.6 pav. Vilniaus 4 klasės mokinių NMPP 2022 skaitymo procentinio rodiklio vidurkiai pagal mokomąsias kalbas su 95 proc. pasikliautiniais intervalais

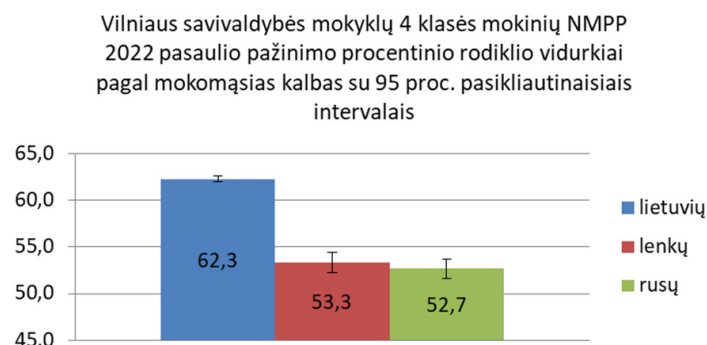
Kita ketvirtokų nelietuvių mokomosiomis kalbomis mokymosi pasiekimų silpnybė buvo jų pasaulio pažinimo žinios ir gebėjimai. Skirtumas tarp ketvirtokų, besimokančių lietuvių ir nelietuvių mokomosiomis kalbomis, pagal pasaulio pažinimo testo rezultatus buvo gana didelis (1.8 pav.). Ketvirtokų besimokančių lietuvių mokomąja kalba testo rezultatas buvo daugiau nei 9 procentiniais punktais aukštesnis.

Matematikos testo rezultatai tarp skirtingomis mokomosiomis kalbomis besimokančių mokinių skyrėsi palyginti labai nedaug (1.7 pav.).

1.7 pav. Vilniaus 4 klasės mokinių NMPP 2022 matematikos procentinio rodiklio vidurkiai pagal mokomąsias kalbas su 95 proc. pasikliautiniais intervalais

1.8 pav. Vilniaus 4 klasės mokinių NMPP 2022 pasaulio pažinimo procentinio rodiklio vidurkiai pagal mokomąsias kalbas su 95 proc. pasikliautiniais intervalais

1.1.2. NACIONALINIS MOKINIŲ PASIEKIMŲ PATIKRINIMAS (8 KL.)

Vilniaus m. sav. pavaldumo mokyklų aštuntokų NMPP 2022 matematikos ir socialinių mokslų testų procentinių rodiklių vidurkiai buvo ženkliai aukštesni už šalies savivaldybių pavaldumo mokyklų mokinių atitinkamus rodiklius (1.10 ir 1.12 pav.). Tuo tarpu skaitymo testo procentinių rodiklių vidurkis praktiškai buvo lygus šalies mokinių atitinkamam rodikliui (1.9 pav.). Gamtos mokslų testo Vilniaus aštuntokų procentinių rodiklių vidurkis buvo nors ir nedaug, bet statistiškai reikšmingai aukštesnis už šalies savivaldybių mokyklų atitinkamą rodiklį (1.11 pav.).

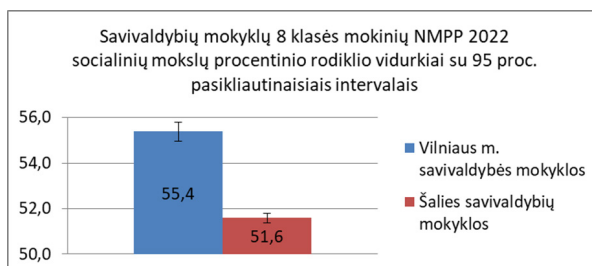
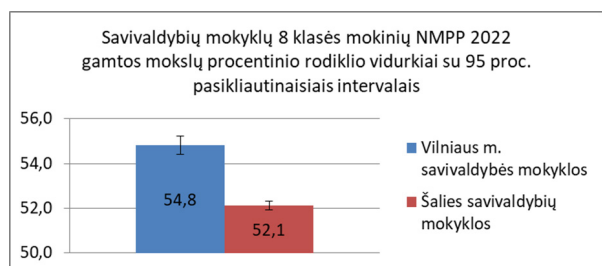
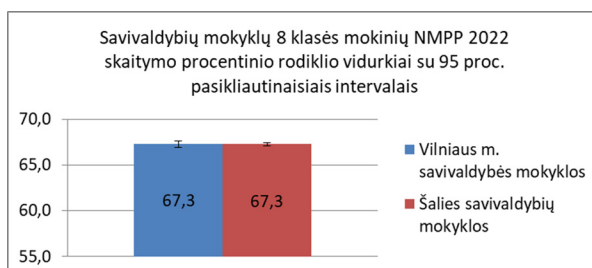
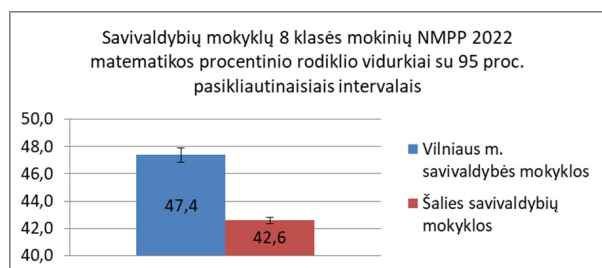
Didžiausią susirūpinimą kelia žemi Vilniaus aštuntokų skaitymo testo rezultatai. Viena iš tokių žemų aštuntokų skaitymo rezultatų priežasčių gali būti tai, kad NMPP 8 kl. skaitymo testą visi mokiniai atlieka lietuvių kalba, nepriklausomai nuo to, kokia yra jų mokomoji kalba. Ne lietuvių kalba besimokantiems mokiniams tai galėjo kelti sunkumų.

1.9 pav. Savivaldybių mokyklų 8 klasės mokinių NMPP 2022 skaitymo procentinio rodiklio vidurkiai su 95 proc. pasikliautiniais intervalais

1.10 pav. Savivaldybių mokyklų 8 klasės mokinių NMPP 2022 matematikos procentinio rodiklio vidurkiai su 95 proc. pasikliautiniais intervalais

1.11 pav. Savivaldybių mokyklų 8 klasės mokinių NMPP 2022 gamtos mokslų procentinio rodiklio vidurkiai su 95 proc. pasikliautiniais intervalais

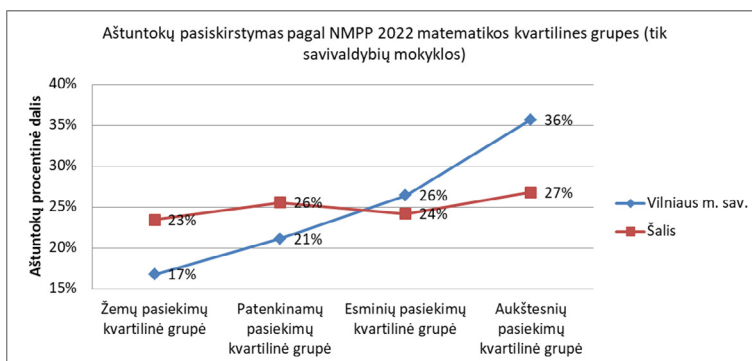
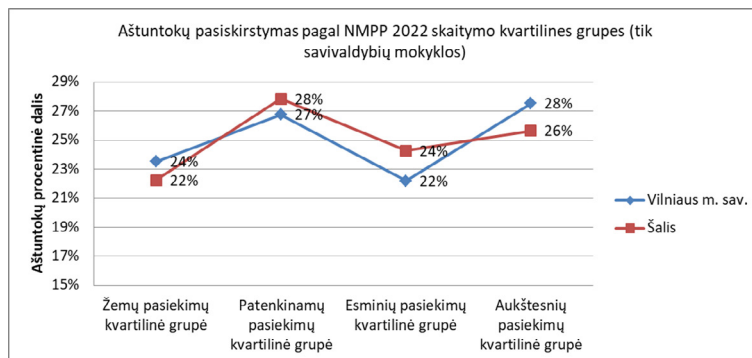
1.12 pav. Savivaldybių mokyklų 8 klasės mokinių NMPP 2022 socialinių mokslų procentinio rodiklio vidurkiai su 95 proc. pasikliautiniais intervalais

Vilniaus m. sav. 8 kl. mokinių matematikos ir gamtos mokslų gebėjimų pasiskirstymas pagal pasiekimų kvartilines grupes didesnių netikėtumų neatskleidė (1.14 ir 1.15 pav.). Vilniuje, lyginant su visa šalimi, ženkliai didesnė dalis aštuntokų (apie trečdali) pateko į aukštesniųjų pasiekimų kvartilines grupes ir mažesnė dalis negu šalyje ketvirtokų (neviršijanti penktadali) pateko į žemesniųjų pasiekimų kvartilines grupes tiek matematikos, tiek gamtos mokslų patikrinimuose. Vilniaus m. sav. 8 kl. mokinių skaitymo gebėjimų pasiskirstymas pagal pasiekimų kvartilines grupes (1.13 pav.) gana tiksliai atkartojė pasiskirstymą šalyje, bet į žemų skaitymo pasiekimų gebėjimų kvartilinę grupę Vilniaus m. sav. pateko didesnė dalis mokinių negu šalyje, 24 proc. (šalyje – 22proc.). Priešingai, Vilniaus m. sav. 8 kl. mokinių socialinių mokslų gebėjimų pasiskirstymas pagal pasiekimų kvartilines grupes (1.16 pav.) buvo labai geras, stipriai pasislinkęs į aukštesniųjų pasiekimų pusę. Net 40 proc. Vilniaus m. sav. mokyklų aštuntokų pateko į aukštesniųjų pasiekimų kvartilinę grupę.

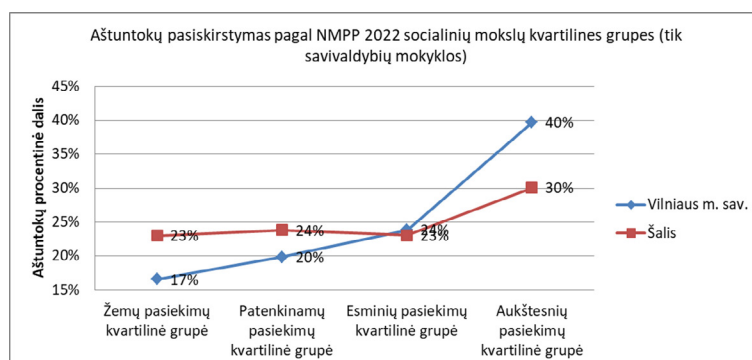
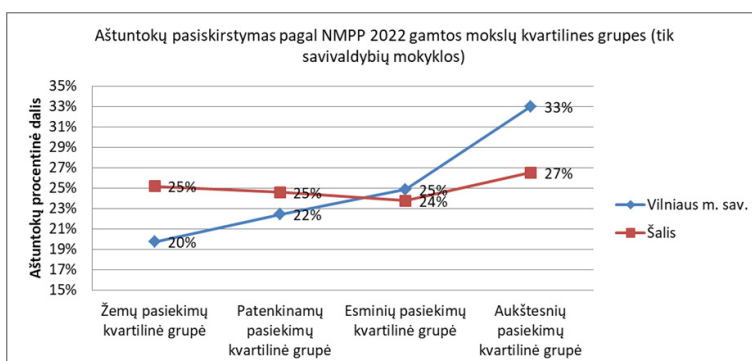
1.13 pav. Aštuntokų pasiskirstymas pagal NMPP 2022 skaitymo kvartilines grupes (tik savivaldybių mokyklos)

1.14 pav. Aštuntokų pasiskirstymas pagal NMPP 2022 matematikos kvartilines grupes (tik savivaldybių mokyklos)

1.15 pav. Aštuntokų pasiskirstymas pagal NMPP 2022 gamtos mokslų kvartilines grupes (tik savivaldybių mokyklos)

1.16 pav. Aštuntokų pasiskirstymas pagal NMPP 2022 socialinių mokslų kvartilines grupes (tik savivaldybių mokyklos)

Tarp aštuntokų nustatyti ypač dideli skaitymo testo rezultatų skirtumai pagal mokomąsias kalbas. Mokinių lietuvių mokomąją kalbą skaitymo testo procentinio rodiklio vidurkis buvo aukščiausias, jis buvo didesnis už mokinių lenkų mokomąją kalbą vidurkį 14 procentinių punktų (1.17 pav.). Mokinių rusų mokomąją kalbą šis rodiklis buvo dar beveik 4 procentiniais punktais žemesnis už mokinių lenkų mokomąją kalbą.

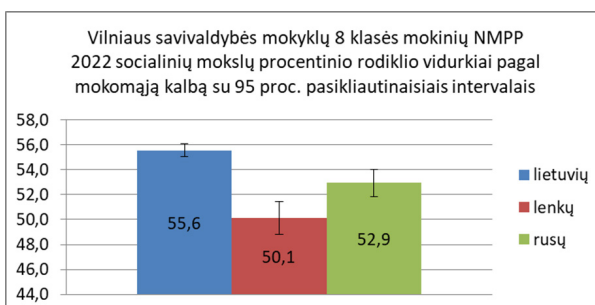
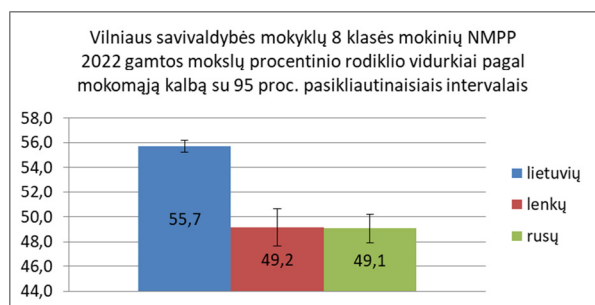
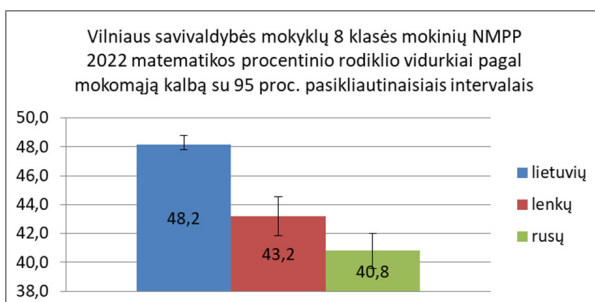
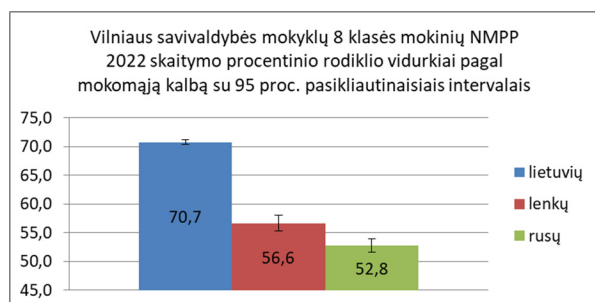
Mokinių, besimokančių lietuvių mokomąją kalbą, 8 kl. NMPP testų rezultatai matematikos, gamtos mokslų, socialinių mokslų srityse yra statistiškai reikšmingai aukštesni nei mokinių, besimokančių lenkų ar rusų kalbomis (pav. 1.18-1.20). Matematikos srityje skirtumai tarp mokinių grupių pagal mokomąsias kalbas buvo nemaži, bet mažesni negu skaitymo srityje. Rusų ir lenkų mokomosiomis kalbomis besimokančių mokinių gamtos mokslų testo rezultatai nesiskyrė tarpusavyje statistiškai reikšmingai. Trijų mokinių grupių socialinių mokslų testo rezultatai skyrėsi tarpusavyje palygint nedaug. Priežastys, kodėl aštuntokų matematikos, gamtos mokslų ir socialinių mokslų testų rezultatai mokyklose nelietuvių mokomosiomis kalbomis yra ženkliai blogesni, yra kompleksinės, galima daryti prielaidą, kad prie to prisideda atitinkamų sričių mokytojų trūkumas ar reikalinga kvalifikacija bei mokinių kalbino pamato trūkumas, prisidedantis ir prie visų kitų mokomųjų dalykų spragų.

1.17 pav. Vilniaus 8 klasės mokinių NMPP 2022 skaitymo procentinio rodiklio vidurkiai pagal mokomąją kalbą su 95 proc. pasikliautiniais intervalais

1.18 pav. Vilniaus 8 klasės mokinių NMPP 2022 matematikos procentinio rodiklio vidurkiai pagal mokomąją kalbą su 95 proc. pasikliautiniais intervalais

1.19 pav. Vilniaus 8 klasės mokinių NMPP 2022 gamtos mokslų procentinio rodiklio vidurkiai pagal mokomąją kalbą su 95 proc. pasikliautiniais intervalais

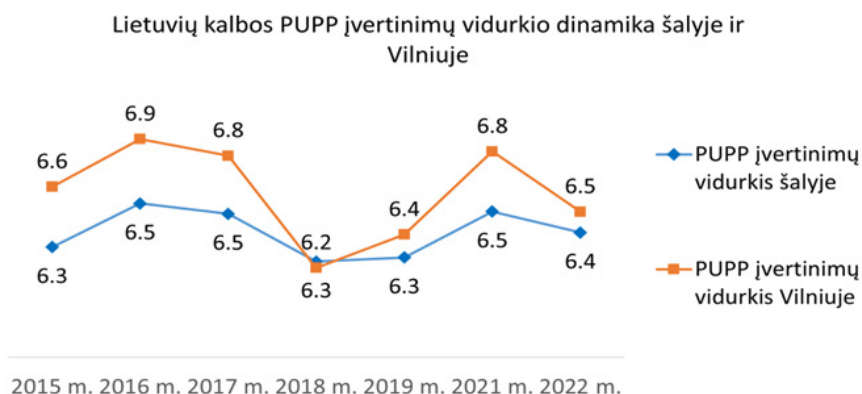
1.20 pav. Vilniaus 8 klasės mokinių NMPP 2022 socialinių mokslų procentinio rodiklio vidurkiai pagal mokomąją kalbą su 95 proc. Pasikliautiniais intervalais

1.1.3. PAGRINDINIO UGDYMO PASIEKIMŲ PATIKRINIMAS

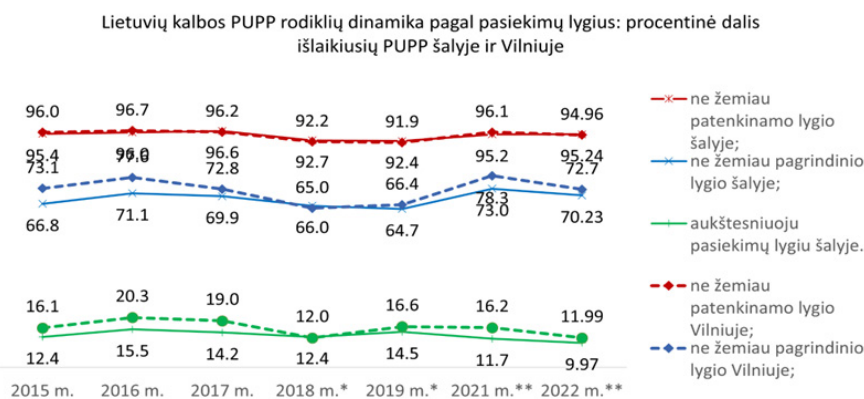
Vilniaus miesto bendrojo ugdymo mokyklų mokinių lietuvių kalbos PUPP rezultatai 2022 m. lyginant su praėjusių 2021 m. rezultatais mieste pablogėjo. Nors vidutiniai lietuvių kalbos PUPP rezultatai Vilniuje išliko šiek tiek geresni nei šalies vidurkis, tačiau rezultatų smukimas mieste per metus buvo ryškesnis nei šalyje (1.21 pav.).

1.21 pav. Lietuvių kalbos PUPP įvertinimo vidurkių dinamika šalyje ir Vilniuje

Žvelgiant į Vilniaus mokinių PUPP rezultatus pagal pasiekimų lygį, matosi, jog Vilniaus miesto rezultatai prastėjo dėl šiek tiek susitraukusios pagrindinio bei aukštesniojo pasiekimų lygio mokinių dalies. Pagrindinio ugdymo pasiekimų patikrinimo metu bent pagrindinį lietuvių kalbos mokymosi pasiekimų lygį pasiekusių mokinių dalis Vilniuje nuo 78,3 proc. (2021 m.) nukrito iki 72,7 proc. (2022 m.). Mažėjimo tendencija pastebima ir aukštesniųjų pasiekimų lygiu išlaikiusių mokinių dalyje. Šių mokinių Vilniuje dalis sumažėjo nuo 16,2 proc. iki 11,99 proc. (1.22 pav.).

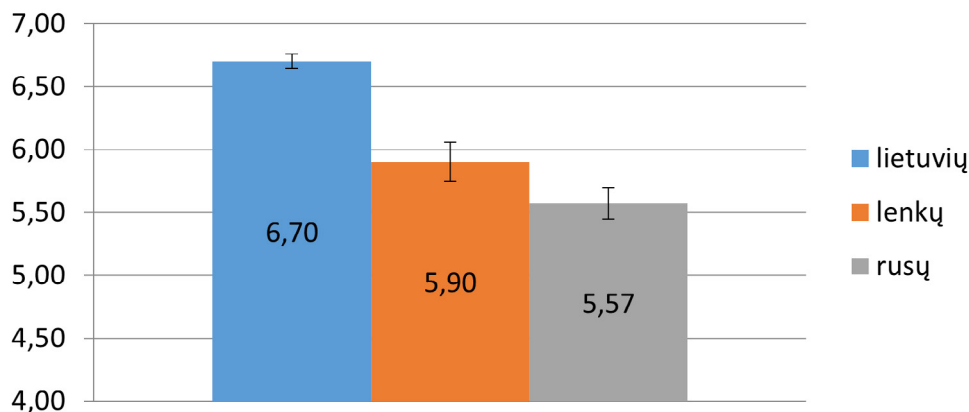
1.22 pav. Lietuvių kalbos PUPP rodiklių dinamika pagal pasiekimų lygius: procentinė dalis išlaikiusių PUPP šalyje ir Vilniuje

Tai gali būti aiškinama tuo, kad 2022 metais PUPP laikiusieji dešimtokai 2021-2022 m.m. sugrįžo po pusantros mokymo metų trukusio mokymosi karantino sąlygomis ir nespėjo tinkamai užpildyti karantino metu susidariusių mokymosi spragų. Ryškesnį sumažėjimą Vilniuje galėjo lemti ir Vilniaus mokyklų tinklo kontekstas (t.y. tautinių mažumų mokyklos). P.vz. Pav. 1.23 matyti, jog Vilniaus lietuvių kalbos ir literatūros PUPP rezultatai skiriasi pagal mokomąsias kalbas. Išsiskiria lenkų ir rusų mokomosiomis kalbomis besimokančių mokinių PUPP 2022 m. rezultatai. Šių mokinių grupių pasiekimų vidutiniai įvertinimai buvo statistiškai reikšmingai blogesni už lietuvių mokomąją kalbą besimokančių mokinių įvertinimų vidurkius.

1.23 pav. Vilniaus mokinių lietuvių kalbos ir literatūros PUPP 2022 įvertinimų vidurkiai pagal mokomąsias kalbas su 95 proc. pasikliautiniais intervalais

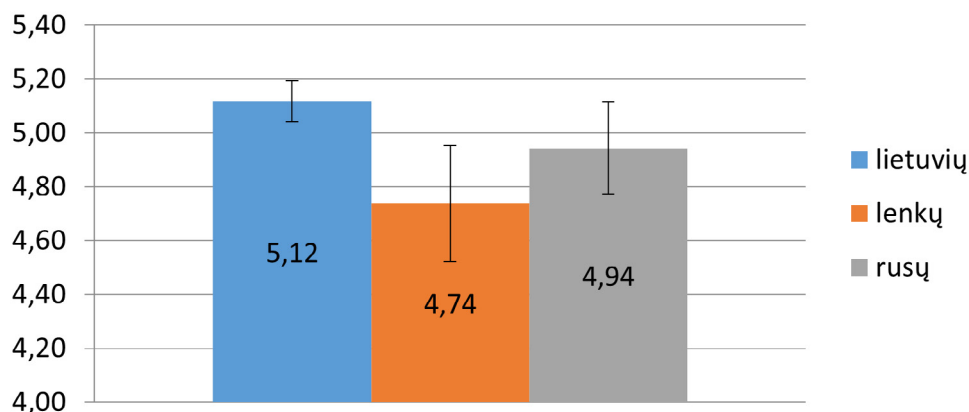
Vilniaus mokinių lietuvių kalbos ir literatūros PUPP 2022 įvertinimų vidurkiai pagal mokomąsias kalbas (su 95 proc. pasikliautiniais intervalais):

Karantino efektas pasireiškia ir matematikos PUPP. Tikėtina, kad karantino metu matematikos dalyko mokymas susidūrė su rimtesniais iššūkiais, o grįžus po karantino spragos buvo itin didelės ir jų nepavyko likviduoti. Jei 2022 m. lietuvių kalbos PUPP rezultatai Vilniuje smuko nuosaikiai, tai 2022 m. matematikos PUPP rezultatai krito itin stipriai, tačiau buvo geresni nei visoje šalyje (1.24 pav.).

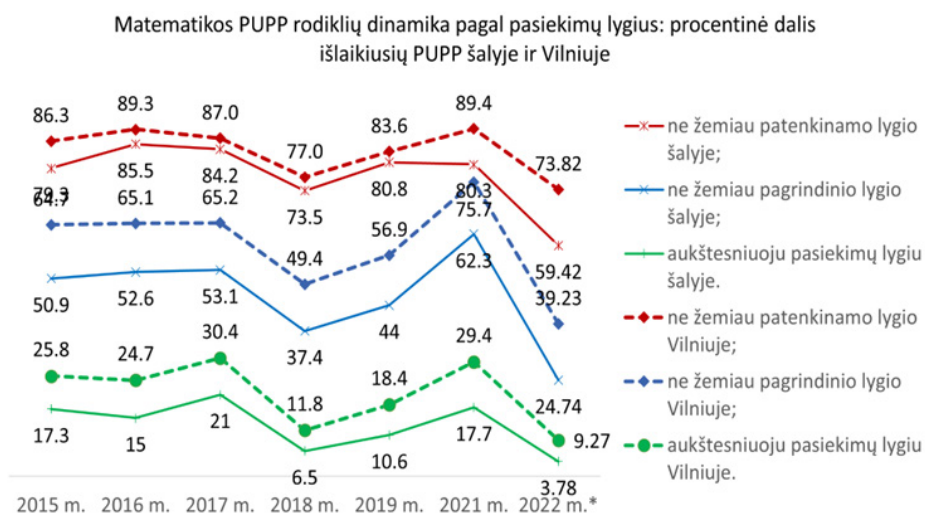
1.24 pav. Matematikos PUPP įvertinimų vidurkio dinamika šalyje ir Vilniuje

Vilniaus mokinių matematikos PUPP 2022 įvertinimų vidurkiai pagal mokomąsias kalbas (su 95 proc. pasikliautiniais intervalais):

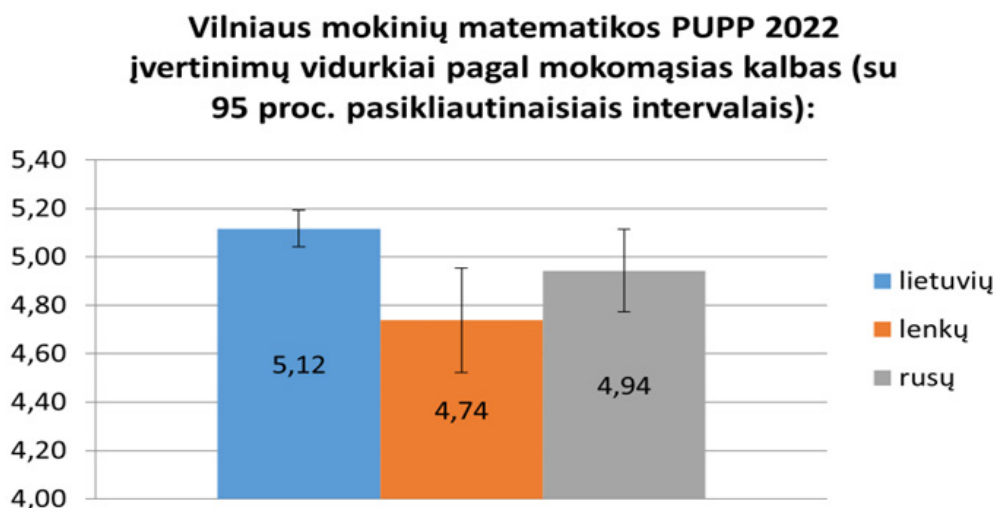
Skirtingai nei lietuvių kalbos PUPP rezultatų atveju, matematikos rezultatų rodikliai 2022 m. šalyje smuko drastiškai bei visuose pasiekimų lygiuose (1.25 pav.). Vilniaus miesto matematikos PUPP rezultatai išlaikė iki tol buvusią tendenciją – buvo geresni nei šalyje bendrai. Lyginant su ikikarantinio laikotarpio Vilniaus matematikos PUPP rezultatais, mieste situacija 2022 m. buvo sudėtinga: kiek daugiau nei ketvirtadalis mokinių nepasiekė patenkinamo lygio; beveik perpus – nuo 75,7 proc. iki 39,23 proc. – sumažėjo mokinių, išlaikiusių PUPP ne žemesniu nei pagrindiniu lygiu, o aukštesnįjį pasiekimų lygį pasiekė tik 9,27 proc. mokinių (2021 m. tokių mokinių buvo beveik trečdalis). Šių mokinių matematikos dalyko rezultatai kelia nerimą, kiek sėkmingai aukštesnėse gimnazinėse klasėse jiems pavyks įsisavinti dalyko turinį bei laikyti VBE.

1.25 pav. Matematikos PUPP rodiklių dinamika pagal pasiekimų lygius: procentinė dalis išlaikiusių PUPP šalyje ir Vilniuje

Vilniaus mokyklų tinklo ypatumas, nors ir mažiau nei lietuvių kalbos atveju, tačiau prisideda prie 2022 m. matematikos PUPP rezultatų netolygumo mieste. Vidutiniai matematikos PUPP įvertinimai skiriasi pagal mokomąsias kalbas (1.26 pav.). Lenkų mokinių grupių pasiekimų vidutiniai įvertinimai buvo statistiškai reikšmingai blogesni už lietuvių ar rusų mokomąją kalbą besimokančių mokinių įvertinimų vidurkius. Atkreiptinas dėmesys ir į tai, jog mokyklose, kurių mokomoji kalba yra lenkų arba rusų, mokinių įvertinimai yra labiau netolygūs nei mokyklose, kurių mokomoji kalba yra lietuvių. Tai gali reikšti, jog matematikos mokymo kokybė tautinių mažumų mokyklose nėra vienodo lygio, todėl svarstytinas mokymo kokybei gerinti skirtų priemonių poreikis.

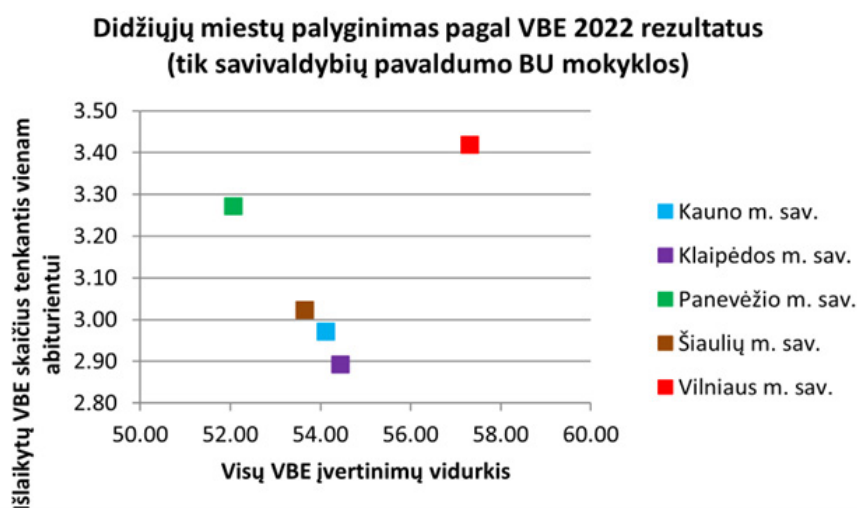
1.26 pav. Vilniaus mokinių matematikos PUPP 2022 įvertinimų vidurkiai pagal mokomąsias kalbas su 95 proc. pasikliautiniais intervalais

1.1.4. VALSTYBINIAI BRANDOS EGZAMINAI

Kaip ir PUPP laikę mokiniai, egzaminus laikę abiturientai iki tol pusantrų metų mokėsi karantino sąlygomis, o 2022-2023 m.m. sugrįžo prie kontaktinio mokymosi. Vilniaus miesto abiturientai 2022 m. buvo pakankamai gerai pasirengę laikyti valstybinių brandos egzaminus (toliau – VBE) lyginant su kitais Lietuvos miestais. Vilniaus VBE rezultatai 2022 m. lenkė didžiuosius Lietuvos miestus – vidutiniškai vienam abiturientui Vilniuje teko kiek daugiau nei 3,4 išlaikyto VBE, o vidutinis VBE įvertinimas buvo aukščiausias tarp didžiųjų miestų (1.27 pav.). 98,3 proc. abiturientų išlaikė bent vieną egzaminą ir 65,52 proc. abiturientų išlaikė 3 ir daugiau valstybinius brandos egzaminus (Lietuvoje – 56,47 proc.). Šie rodikliai yra žemesni nei 2021 m.

1.27 pav. Didžiųjų miestų palyginimas pagal VBE 2022 rezultatus (tik savivaldybių pavaldumo BU mokyklos)

Lyginant 2022 m. VBE rezultatus pagal atskirus mokomuosius dalykus ryškėja Vilniaus rezultatų netolygumas. Pav. 28 matyti, jog egzaminų rezultatų vidurkiai pagal dalykus svyruoja nuo 43,3 balo (matematika) iki 68 balo (anglų k.). Tai rodo, kad tam tikrose disciplinose mokiniams kilo didesnių iššūkių nei kitose. Lyginant 2022 m. Vilniaus VBE rezultatus su didžiųjų miestų rezultatais, matyti, jog daugumos dalykų egzaminus vilniečiams abiturientams sekasi laikyti geriau nei kituose miestuose. Išsiskiria chemijos, geografijos bei informacinių technologijų dalykų rezultatai – jie yra prastesni arba vidutiniški.

1.28 pav. VBE 2022 įvertinimų vidurkių palyginimas (tik savivaldybių mokyklos)

VBE rūšis	VBE 2022 įvertinimų vidurkių palyginimas (tik savivaldybių mokyklos)				
	Kauno m. sav.	Klaipėdos m. sav.	Panevėžio m. sav.	Šiaulių m. sav.	Vilniaus m. sav.
Lietuvių k. ir literatūra	55.2	53.1	52.0	55.4	54.8
Anglų k.	66.0	64.8	63.3	63.7	68.5
Matematika	35.2	37.8	37.9	38.8	43.3
Biologija	49.9	51.7	52.6	48.6	54.9
Chemija	58.3	61.9	63.4	66.6	60.5
Fizika	45.6	53.9	51.6	49.8	59.5
Istorija	54.2	49.7	45.9	49.2	54.3
Geografija	59.9	60.9	56.2	55.8	56.5
Informacinės technologijos	42.7	57.4	37.0	45.5	46.8

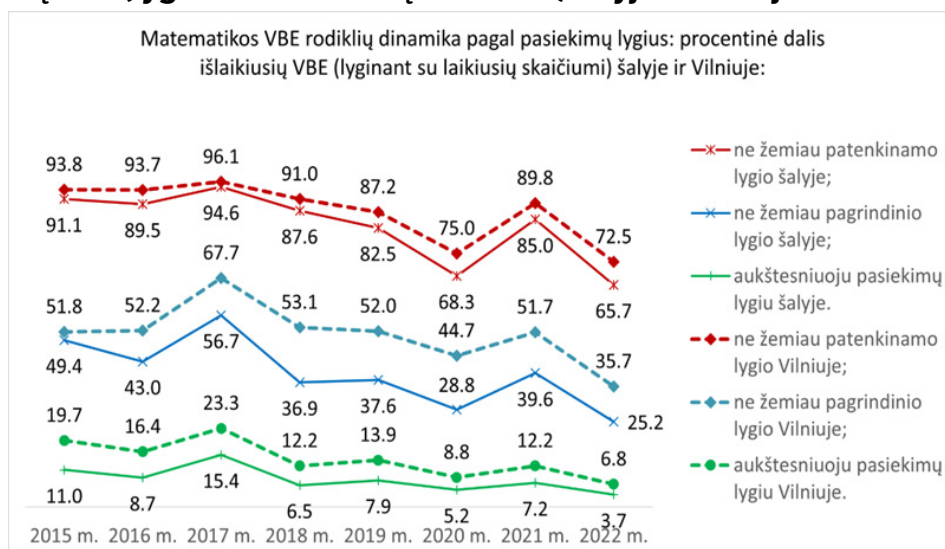
Nors daugumos 2022 metų Vilniaus egzaminų rezultatai atrodo geriau nei didžiųjų Lietuvos miestų, tačiau verta atkreipti dėmesį į VBE rezultatų pokyčius nuo 2021 m. (1.29 pav.). Stebimas dalies VBE rezultatų suprastėjimas – sostinėje labiausiai pablogėjo anglų kalbos, biologijos ir informacinių technologijų VBE rezultatai. Kai kurių dalykų rezultatai pagerėjo, pvz. chemijos, geografijos, tačiau jie ir toliau pateko tarp prasčiausiai laikomų egzaminų juos palyginus su kitais miestais. Rezultatų gerėjimo ir prastėjimo tendencijos Vilniuje atitinka didžiųjų Lietuvos miestų tendencijas. Darytina prielaida, kad 2022 m. dalis abiturientų galėjo atsargiau rinktis, kurių dalykų VBE laikys, todėl sunkesnių gamtos mokslų dalykų (chemija, fizika) egzaminus pasirinko stipresni mokiniai. Taip pat prie šių dalykų VBE pagerėjimo galėjo prisidėti egzamino užduočių bendras sudėtingumo lygis. Tuo tarpu tokie VBE egzaminai kaip anglų k. ir matematika, tikėtina, prastėjo dėl karantino efekto ir bendros ilgalaikės VBE rezultatų tendencijos (matematika).

1.29 pav. VBE 2021 įvertinimų vidurkių palyginimas (tik savivaldybių mokyklos)

VBE rūšis	VBE 2021 įvertinimų vidurkių palyginimas (tik savivaldybių mokyklos)				
	Kauno m. sav.	Klaipėdos m. sav.	Panevėžio m. sav.	Šiaulių m. sav.	Vilniaus m. sav.
Lietuvių k. ir literatūra	52,2	49,0	48,4	53,1	55,2
Matematika	43,4	42,7	42,5	44,5	48,2
Anglų k.	71,4	70,4	67,7	68,1	73,4
Biologija	57,9	58,3	59,6	59,3	63,7
Chemija	52,1	59,6	53,2	66,4	55,8
Fizika	51,5	51,6	48,5	54,4	57,0
Istorija	54,8	49,6	48,1	48,2	55,4
Geografija	57,7	51,6	47,7	47,3	52,5
Informacinės technologijos	51,8	61,5	49,0	57,8	57,5
Prancūzų k.	81,0			65,0	83,2
Rusų k. (užsienio)	76,1	80,0	79,8	80,2	87,9
Vokiečių k.	99,5	89,3	89,0		85,6

Kalbant apie matematikos rezultatus Vilniuje ir šalyje, reikia pastebėti, kad nepaisant 2021 m. pagerėjusių rezultatų, 2022 m. vėl sugrįžo prie ilgalaikio rezultatų smukimo tendencijos. Nors Vilniaus rezultatai lenkia šalies rezultatus visuose pasiekimų lygiuose (1.30 pav.), 2022 m. rezultatai tolydžiai pratęsia ikikarantinių metų mažėjimo tendenciją. 2020 m. pagrindinį pasiekimų lygį matematikos VBE pasiekiančių mokinių dalies rodiklis, Vilniuje siekė 44,7 proc., 2022 m. buvo 35,7 proc. Tai rodo, kad mokydami matematikos mokiniai neįgyja pakankamai žinių ir įgūdžių, sudarančių prielaidas jiems pasiekti pagrindinį lygį.

1.30 pav. Matematikos VBE rodiklių dinamika pagal pasiekimų lygius: procentinė dalis išlaikiusių VBE (lyginant su laikusių skaičiumi) šalyje ir Vilniuje

Vilniaus mokyklų tinklo ypatumas, kaip ir PUPP rezultatų atveju, turi įtakos abiturientų VBE rezultatams, t.y. mokyklos mokomoji kalba lemia egzamino išlaikymo sėkmingumą. Lyginant VBE 2022 m. rezultatus pagal mokomąsias kalbas, matyti, kad geriausių rezultatų pasiekia tie mokiniai, kurie mokėsi lietuvių kalba. Jų visų egzaminų įvertinimų vidurkiai yra aukštesni nei mokinių, kurie mokėsi lenkų ar rusų kalbomis, išskyrus informacinių technologijų egzaminą, kurį geriau išlaikė abiturientai, besimokantys lenkų mokomąja kalba (1.31 pav.). Mokymasis tautinių mažumų mokyklose mažina mokinių galimybes pasiekti aukštesnių mokymosi rezultatų ir toliau siekti išsilavinimo, todėl reikalingos tikslios priemonės gerinant ugdymo kokybę šiose mokyklose, tobulinant jų tinklą.

1.31 pav. Vidutinis VBE 2022 įvertinimas pagal mokomąją kalbą (tik savivaldybės pavaldumo mokyklos)

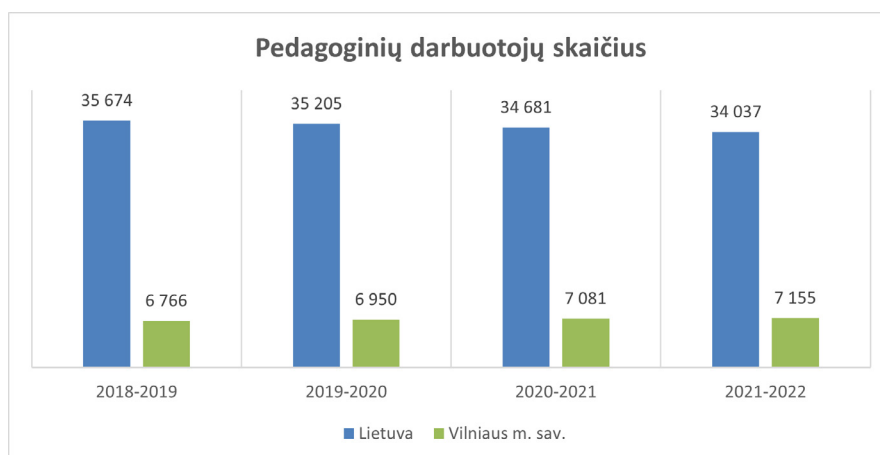
Egzaminas	Vidutinis egzamino 2022 m. įvertinimas* pagal mokomąją kalbą:		
	lietuvių	lenkų	rusų
Lietuvių kalbos ir literatūros VBE	57.6	42.7	41.2
Anglų užsienio kalbos VBE	72.2	57.6	50.8
Matematikos VBE	44.4	38.1	39.9
Biologijos VBE	56.5	47.0	45.4
Chemijos VBE	62.5	54.6	49.6
Fizikos VBE	60.1	54.1	57.1
Istorijos VBE	56.2	46.1	42.0
Geografijos VBE	57.5	50.2	46.7
Informacinių technologijų VBE	46.4	60.3	42.4
Lietuvių kalbos ir literatūros MBE	4.9	4.8	4.7

*Tik savivaldybės pavaldumo mokyklos

1.1.5. PEDAGOGAI

Vilniaus mieste jau kelerius mokslo metus iš eilės saikingai augo pedagoginių darbuotojų skaičius. 2021-2022 mokslo metais jų buvo 7155, 2018-2019 mokslo metais – 6766. Ši nežymaus darbuotojų skaičiaus augimo tendencija yra geresnė nei Lietuvoje. Šalyje dėl regioninės demografijos ypatumo stebima mokytojų mažėjimo tendencija (1.32 pav.). Ši tendencija yra suprantama mokinių skaičiaus kontekste – šalyje, neskaičiuojant Vilniaus, mokinių skaičiaus tendencija yra mažėjanti, o Vilniuje – auganti.

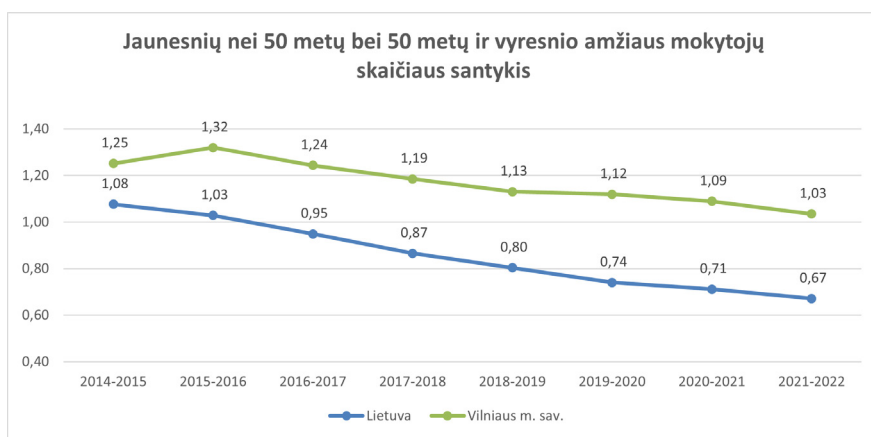
1.32 pav. Pedagoginių darbuotojų skaičiaus dinamika šalyje ir Vilniuje

Vilniaus miesto mokytojai jaunesni nei vidutiniškai šalyje: 2022 m. vidutinis mokytojų amžius siekė 47,77 m. (Lietuvos – 50,44 m.), jaunų iki 35 m. mokytojų Vilniaus mieste buvo 15,05 proc. (šalyje – 8,96 proc.). Nepaisant to, Vilniuje jau pastebima mokytojų senėjimo tendencija, kuri parodo, jog į mokyklas nepavyksta pritraukti pakankamo jaunesnio amžiaus mokytojų skaičiaus.

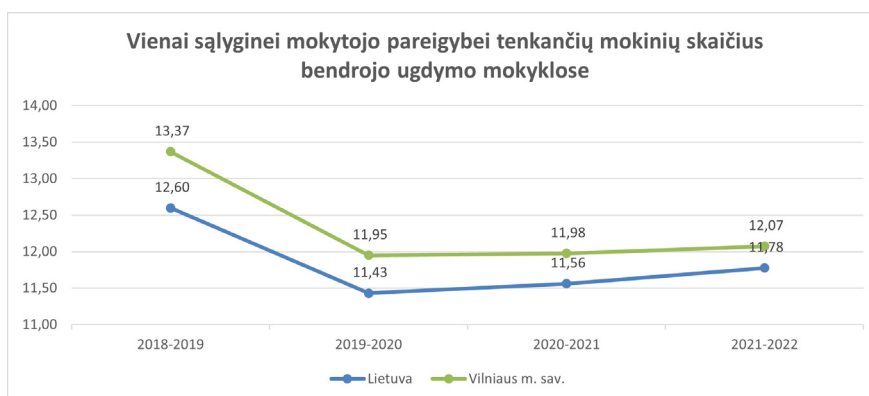
Nuo 2015-2016 mokslo metų tolydžiai mažėja jaunesnių nei 50 metų ir atitinkamai daugėja 50 metų ir vyresnių mokytojų santykinė dalis. 2015-2016 mokslo metais jaunesnių ir vyresnių mokytojų santykis buvo 1,32, o 2021-2022 – 1,03 (1.33 pav.). Tai reiškia, jog jaunesnių nei 50 metų mokytojų yra tik šiek tiek daugiau nei vyresnių. Lyginant su situacija Lietuvoje Vilniaus miesto mokytojų regeneracijos rodiklis yra gerokai aukštesnis nei šalies, kur jau nuo 2016-2017 fiksuojama didesnė 50 metų ir vyresnių mokytojų dalis.

1.33 pav. Jaunesnių nei 50 metų bei 50 metų ir vyresnių amžiaus mokytojų skaičiaus santykio dinamika šalyje ir Vilniuje

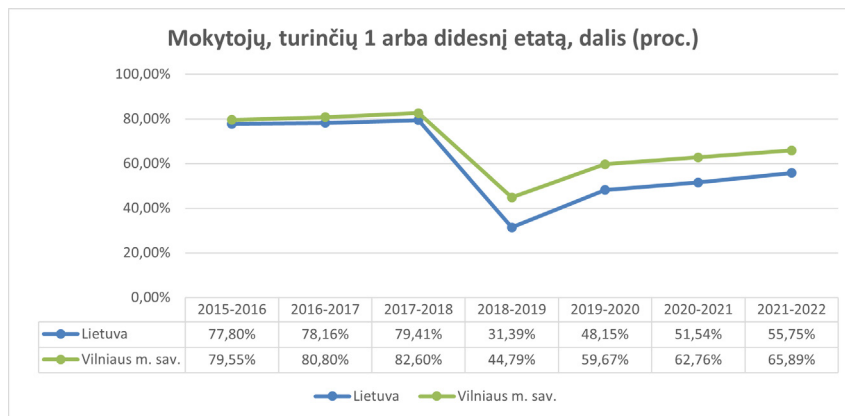
Augantis mokinių skaičius kol kas nežymiai veikia mokytojų vidutiniškai tenkantį mokinių skaičių. Vilniaus mieste 2021-2022 mokslo metais vienam mokytojui vidutiniškai teko 12,07 mokinio, šis rodiklis šiek tiek paaugo nuo 2020-2021 mokslo metų, kai jis siekė 11,98 (1.34 pav.). Tai rodo, kad mokinių skaičiaus augimo tempas yra padidėjęs, o mokytojų skaičiaus augimas nepilnai atitinka šį tempą. Vis dėlto Vilniaus rodiklis yra santykinai teigiamas, rodantis miesto švietimo įstaigų tinklo optimalumą, tvarumą.

1.34 pav. Vienai sąlyginei mokytojo pareigybei tenkančių mokinių skaičiaus bendrojo ugdymo mokyklose dinamika šalyje ir Vilniuje

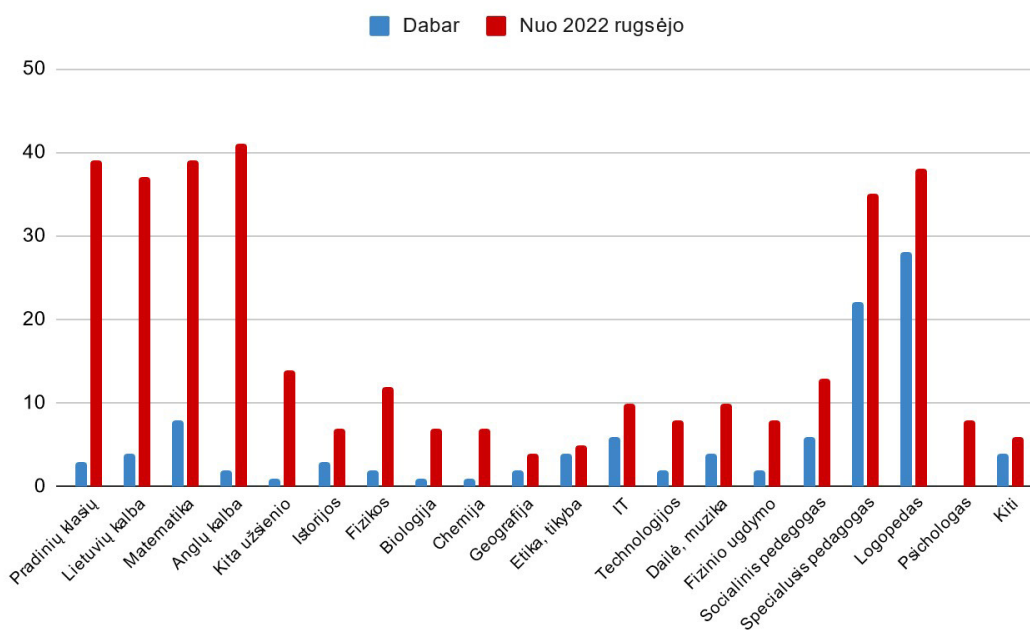
Dėl aukščiau aprašyto mokinių skaičiaus augimo, nuosaikaus pedagoginių darbuotojų skaičiaus augimo, lėtėjančios mokytojų regeneracijos Vilniaus mieste per kelerius mokslo metus išryškėjo tendencija, kad pedagogai dirba pilną ar didesnę nei pilną krūvį. 2021-2022 mokslo metais mokytojų, turinčių 1 arba didesnę etatą dalis sudarė 65,89 proc., 2018-2019 mokslo metais – 44,79 proc. (1.35 pav.). Tai rodo, kad sostinei ne viso darbo krūvio problema nėra aktuali. Pažymėtina, kad didėjanti pilno ir didesnio krūvio mokytojų dalis rodo ne vien dalies mokytojų krūvio subalansavimą, tačiau ir papildomo krūvio augimą dėl mokytojų trūkumo.

1.35 pav. Mokytojų, turinčių 1 arba didesnę etatą, dalies (proc.) dinamika šalyje ir Vilniuje

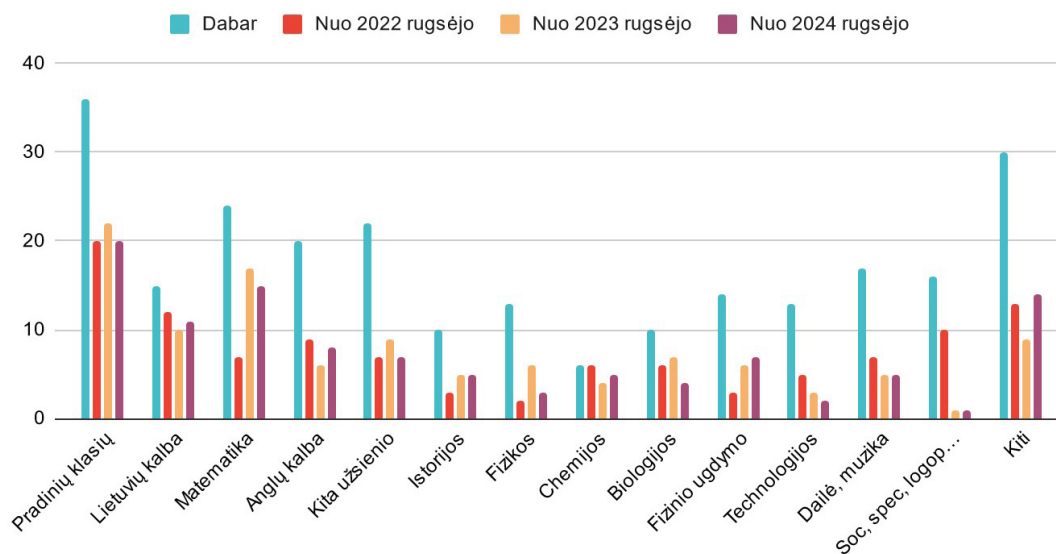
2022 m. pavasarį „Edu Vilnius“ iš savivaldybei pavaldžių bendrojo lavinimo mokyklų vadovų surinko duomenis, kokių dalykų mokytojų trūksta šiuo metu, ir kokių truks nuo naujų mokslo metų. Vilniaus mieste didžiausias trūkumas buvo pradinė klasių, lietuvių kalbos, matematikos, anglų kalbos mokytojų, bei pagalbos specialistų – socialinių ir specialiųjų pedagogų, logopedų (1.36 pav.).

1.36 pav. Trūkstamų mokytojų Vilniaus mokyklose skaičius 2022 m. pagal mokomuosius dalykus

Remiantis vadovų pateikta informacija, Vilniaus mieste kiekvienais naujais mokslo metais artimiausius trejus metus apie 110 mokytojų taps pensinio amžiaus, iš jų daugiausia – pradinė klasių, matematikos, anglų kalbos ir kitų dalykų (1.37 pav.).

1.37 pav. Mokytojų, kurie artimiausiais mokslo metais taps pensinio amžiaus Vilniaus mokyklose, skaičius pagal mokomuosius dalykus

Lyginant mokytojų trūkumo ir išeinančių į pensiją mokytojų diagramas ryškėja, kad prie 2022 mokslo metais susidarancio mokytojų trūkumo prisideda išeinantys į pensiją mokytojai. Mokytojų trūkumą lemia ir kitos priežastys: mokinių skaičiaus augimas, iššūkiai pritraukiant naujus mokytojus ir išlaikant esamus ne pensinio amžiaus mokytojus, todėl svarstytinas tikslinių priemonių, skirtų pritraukti naujus mokytojus, poreikis.

1.2. SAVIVALDYBĖS VEIKSMŲ TIKSLUI PASIEKTI

1.1. UŽDAVINYS. SUBALANSUOTAS DALYKINIŲ IR BENDRŲJŲ KOMPETENCIJŲ UGDYMAS.

1.2. UŽDAVINYS. INDIVIDUALUS POŽIŪRIS Į KIEKVIENĄ VAIKĄ, IŠMOKANTIS MOKYTIS IR IEŠKOTI SPRENDIMŲ.

2022 metais ir toliau didelis dėmesys buvo skiriamas vaikų skaitmeniniam, informaciniam raštingumui, STEAM kompetencijoms, kūrybiškumui ugdyti. Diegiamos inovatyvios priemonės ir metodikos skatina individualų požiūrį į kiekvieną vaiką. Kiekviena priemonė diegiama kartu su mokymais pedagogams.

Stiprinant STEAM mokomųjų dalykų ir profesijų patrauklumą Vilniaus mieste vykdomi keli tęstiniai projektai. Nuo 2017 m. tęsiama projektinė iniciatyva „FabLab dirbtuvės Vilniaus mokyklose“, kuria siekiama skatinti inovatyvius mokymo metodus, tarpdalykinę integraciją ir mokyklų bendradarbiavimą, kuriant Vilniaus miesto mokyklų atvirų techninių kūrybinių „FabLab“ dirbtuvių tinklą. Nuo projekto pradžios įsteigtos 35 „FabLab“ dirbtuvės, jose organizuojamas tiek formalus, tiek neformalus ugdymas. 2022 m. pradėti 1 FabLab įrengimo darbai. Vykdomas nuolatinis mokytojų kvalifikacijos tobulinimas – 2 kvalifikacijos tobulinimo programose plėtojami dirbtuvėse esančių įrenginių naudojimo įgūdžiai, reguliariuose seminaruose gilinamos žinios apie ugdymo proceso organizavimą. Kvalifikaciją šiuose mokymuose patobulino 150 mokytojų.

Projektas „Gamtos mokslų laboratorijų steigimas Vilniaus miesto gimnazijose“ vykdomas nuo 2019 metų. Juo siekiama sudaryti sąlygas kokybiškam gamtamoksliniam ugdymui(-si) bei skatinti mokinių domėjimąsi mokslinė-tiriamąja veikla. Vilniaus miesto savivaldybės gimnazijose įrengiamos šiuolaikiškos gamtos mokslų (biologijos / chemijos / fizikos) laboratorijos. 2022 m. pradėti 4 gamtos mokslų laboratorijos įrengimo darbai. Iš viso nuo 2019 m. bus įsteigtos 13 laboratorijų. Vykdomas ilgalaikis gamtos mokslų mokytojų kvalifikacijos tobulinimas. Nuo 2022 m. mokytojai dalykininkai tobulina praktinius gamtamokslinio tyrimo gebėjimus, atnaujina praktinių veiklų organizavimo įgūdžius 3 kvalifikacijos tobulinimo programose, jose mokosi 56 mokytojai.

Projektu „Skaitmeninė matematikos klasė: „Eduten“ platformos integravimas“ siekiama gerinti mokinių matematikos mokymosi pasiekimus Vilniaus mieste, tobulinti mokytojų skaitmeninio ugdymo turinio kūrimo ir diegimo kompetencijas, stiprinti mokyklos lygmens mokinių mokymosi pažangos stebėseną, naudojant pažangią „Eduten“ matematikos mokymo(si) platformą. 2022 m. ši platforma buvo pritaikyta naudotis 1–8 klasių mokiniams. Skaitmeninė „Eduten“ mokymo(si) platforma aktyviai naudojasi beveik 24 000 Vilniaus m. mokyklų mokinių, t.y. beveik 50% visų mokinių, mokymuose dalyvavo 3570 mokytojų.

Siekiant sudaryti galimybes visiems Vilniaus m. pradinėse klasių mokytojams įgyti kompetencijų, įgalinančių ugdyti mokinių informatinį mąstymą ir gebėjimus sumaniai bei kūrybiškai naudotis šiuolaikinėmis technologijomis, plėtoti skaitmeninį raštingumą, 2021-2022 m.m. 86-ių Vilniaus miesto pradinėse klasių turinčių mokyklų mokytojai, mokantys apie 25 tūkstančius mokinių, pradėjo trejus metus trunkančius mokymus. Šios mokyklos sudaro daugiau nei 90 proc. pradinėse klasių turinčių mokyklų Vilniaus mieste. Iš dalyvaujančių mokymuose mokyklų mokėsi 74 proc. pradinėse klasių mokytojų ir 75 proc. iš jų pilnai baigė 70 val. mokymų programą ir gavo pažymėjimus, t.y. 1057 mokytojai. 2022-2023 m.m. pradžioje į mokymus įsijungė dar 5 mokyklos, todėl neskaitant nedidelių išimčių, galima teigti, kad visų Vilniaus miesto pradinio ugdymo programų įgyvendinančių mokyklų mokytojai dalyvauja ilgalaikiuose mokymuose.

Įgytos žinios taikomos praktikoje integruojant technologijų taikymą į atskirus mokomuosius dalykus ar net vedant atskiras informatikos pamokas pradiniam ugdymui. Siekiant užtikrinti mokiniams ugdymo turinio nuoseklumą perėjus iš pradinio į pagrindinį ugdymą, 2022-2023 m.m. sudarytos galimybės visų Vilniaus m. bendrojo ugdymo mokyklų, įgyvendinančių pagrindinio ugdymo pro-

gramas 5-8 klasėse, informatikos mokytojams dalyvauti ilgalaikiuose 70 akad. val. mokymuose. Mokymuose dalyvauja 53 mokyklų (apie 85 proc.) mokytojai. Iš viso mokosi 71 mokytojas.

2022 m. buvo pradėtas pilotinis projektas „Mokomės žaidžiant: pasaulio pažinimas kitaip“. Projekto metu remiantis patyriminio ugdymo principais siekiama motyvuoti mokinius pasaulio pažinimo pamokose, pasitelkiant Minecraft education edition, bei ugdyti 3-4 klasių mokinių dalykines ir bendrąsias kompetencijas. 24 trečių-ketvirtų kl. mokytojos naudojo Minecraft pasaulyje sukurtas pasaulio pažinimo pamokas. Šiose pamokose mokėsi daugiau nei 500 mokinių.

2022 m. 6 Vilniaus m. mokyklos išbandė fenomenais grįstą ugdymą. Mokymuose apie tokį ugdymo būdą dalyvavo 77 mokytojai ir kiti mokyklų bendruomenių atstovai (direktoriai ir jų pavaduotojai, bibliotekininkai, visuomenės sveikatos priežiūros specialistai, tėvai ir pan.) Iš viso apie 130 dalyvių ir 67 mokyklų. 43 mokytojai savo tiesioginiame darbe išbandė fenomenais grįstą ugdymą. Visi praktiškai išbandę mokytojai teigia, kad labai prasminga tokį ugdymo būdą diegti mokyklose, nes didėja mokinių motyvacija mokytis, išauga mokinių smalsumas, žingeidumas, įsitraukimas ir atsakomybė už ugdymosi procesą. Iš 175 mokinių, pateikusių savo įžvalgas apie tokį mokymo būdą, net 161 neabejodamas teigia, kad norėtų daugiau tokių pamokų. 2022-2023 m.m. mokymuose apie fenomenais grįstą ugdymą dalyvauja apie 100 mokytojų ir 10 mokyklų išbando praktikoje tokį mokymo būdą.

6 mokyklos, o tai reiškia, 164 mokiniai, 83 mokytojai, 2767 mokyklų bendruomenių nariai bendradarbiaudami su 11 įvairių sričių kūrėjų dalyvavo programoje „Tyrinėjimo menas: mokomės bendruomenėje“. Mokyklose buvo sprendžiami konkretūs mokymosi iššūkiai, kuriami ir išbandomi dalykų integravimu, tyrinėjimu ir problemų sprendimu pagrįsti ugdymo metodai. Apibendrinant įgytas patirtis parengta mokyklose įgyvendintų projektų apžvalga, bei rekomendacijos mokymuisi už klasės ribų. Nuo 2016 metų (per septynerius mokslo metus) programoje „Tyrinėjimo menas“ su dalyvavo 24 Vilniaus miesto mokyklos.

21 mokytojas plėtojo savo medijų ir informacinio raštingumo kompetencijas dalyvaudamas 40 akad. val. mokymų programoje „Medijų ir informacinio raštingumo ugdymas“. Išplėtos mokytojų kompetencijos, padedančios suvokti medijų vaidmenį ir funkcijas demokratinėje visuomenėje, suprasti sąlygas, kuriomis medijos gali atlikti savo funkcijas; kritiškai vertinti medijų turinį; turėti įgūdžių (ir naudoti IT) turiniui sukurti. Net 93 proc. mokymuose dalyvavusių mokytojų rekomenduotų mokymus kolegoms, nes jų nuomone tai yra itin aktuali tema, kurią turi išmanyti mokytojai. Bendradarbiaujant su VšĮ „Trys kubai“ sudarytos galimybės 2 Vilniaus miesto mokykloms dalyvauti projekte, kurį įgyvendinant organizuotos inovatyvios ir įtraukios pilietiškumo ugdymo pamokos mokinių kritinio mąstymo demokratinėms vertybėms ugdymui.

44 akad. val. trukmės kvalifikacijos tobulinimo mokymuose „Fizinis ugdymas kitaip“ Vilniaus miesto fizinio ugdymo pedagogai plėtojo savo fizinio raštingumo ugdymo kompetencijas. Mokymus sudarė 9 seminarai, vedė lektoriai iš universitetų, mokytojai praktikai bei kitų sričių specialistai. Aktualizuotos temos: ugdymo aplinkos, raidos sutrikimų turinčių vaikų fizinio aktyvumo ugdymas, technologijų panaudojimas fiziniame ugdyme ir pan. Atskirose mokymų seminaruose sudalyvavo apie 100 mokytojų. Sutelkta Vilniaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigų fizinio ugdymo pedagogų bendruomenė. Atliepiant jų poreikius organizuoti 2 renginiai, kurių metu aktualizuotas ikimokyklinio amžiaus vaikų fizinio ugdymo turinys, pristatyta ir aptarta fizinio raštingumo ugdymo samprata ir praktinės galimybės, parengtas 2023 m. planuojamos įgyvendinti kvalifikacijos tobulinimo programos konceptas.

Savivaldybės iniciatyva vykdytos nuotolinės viešos mokytojų ir kitų pedagoginių darbuotojų konsultacijos dėl darbo su specialiąjų poreikių mokiniais. Įvyko 4 konsultacijos, kiekvienoje jų dalyvavo po 500 mokytojų iš Vilniaus miesto ir Lietuvos. Surengti praktiniai mokymai mokytojų padėjėjams, siekiant padėti dirbti su SUP bei skirtingų poreikių turinčiais mokiniais.

Siekiant gerinti ikimokyklinio ugdymo kokybę toliau dirbama su ikimokyklinio ugdymo įstaigoms skirta Naratyvinio žaidimo ir mokymosi (NEPL) metodika. 2022 m. buvo apklaustos 25 nuo 2019 m.

metodą įvaldžiusios ir taikančios ikimokyklinio ugdymo įstaigos, kurios bendram šios metodikos vertinimui skyrė 9,31 balą. Metų pabaigoje pradėtas planuoti naujų Vilniaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigų įtraukimas bei jau vykdančių palaikymo bei kompetencijų, šios metodikos kontekste, stiprinimo programa.

2022 m. Vilnius nurungė 600 pasaulio miestų ir laimėjo 1 mln. JAV dolerių Niujorko mero Michaelo Bloombergo fondo „Bloomberg Philanthropies“ rengiamame 2021–2022 m. pasauliniame merų iššūkyje. Pergalę Lietuvos sostinei garantavo konkursui pateikta idėja paversti visą miestą mokymosi erdve. Vilnius siekia, kad per 3 metus 10 proc. visų pamokų vyktų ne klasėse, o įvairiose Vilniaus erdvėse, institucijose, įmonėse, tokiu būdu tiesiogiai prisidedant prie tikslo subalansuoti dalykinių ir bendrųjų kompetencijų ugdymą.

1.3. UŽDAVINYS. TVARI, NUOSEKLIAI TOBULĖJANTI, ĮKVEPIANTI PEDAGOGŲ BENDRUOMENĖ.

Sprendžiant mokytojų ir pagalbos mokiniui specialistų trūkumo klausimą Vilniaus mieste, 2022 m. buvo vykdoma daug tikslinių priemonių, skirtų pritraukti specialistus iš kitų sričių, asmenis, turinčius mokytojo kvalifikaciją, bet ilgą laiką nedirbusius mokykloje, dirbantiems mokytojams suteikti kito dalyko ar pedagoginės specializacijos kompetencijų ir tokiu būdu plėsti jų profesines galimybes. Buvo vykdomos šios tęstinės pedagogų pritraukimo ir palaikymo, kompetencijų plėtros priemonės:

- Nuo rugsėjo nuspręsta skirti 300 eurų (neatskaičius mokesčių) kas mėnesinį priedą 1 metų laikotarpiu į laisvas mokytojų pareigybes priimtiems mokytojams, kurie per pastaruosius 12 mėnesių nedirbo mokytojais Vilniuje arba dirbo kitoje savivaldybėje. Jomis pirmaisiais metais pasinaudojo apie 190 pedagogų.
- „Pedagogų kompetencijų užtikrinimas“ – Vilniaus miesto savivaldybės lėšomis finansuojamos studijos šalies aukštosios mokyklose, suteikiančios galimybę įgyti pedagogo kvalifikaciją arba leidžiančios persikvalifikuoti ir įgyti papildomų kompetencijų ir pedagoginių specializacijų. 2022 metais šia programa pasinaudojo 167 asmenys: 64 pradėjo studijas, suteikiančias pedagogo kvalifikaciją, 43 – suteikiančiose teisę dirbti ikimokyklinio ugdymo, 17 – pradinio ugdymo, 2 – anglų kalbos ir 1 matematikos mokytoju. Socialinės pedagogikos studijas pradėjo 5 mokytojai, specialiosios pedagogikos studijose 2022 m. mokėsi 34 mokytojai. Absoliuti dauguma šios programos dalyvių šiuo metu dirba arba pabaigę studijas ketina dirbti mokyklose.
- Programa „Sugrįžtu mokytis“, skirta asmenims, turintiems pedagoginį išsilavinimą, tačiau kurį laiką nedirbusiems mokykloje, bet nusprendusiems į ją sugrįžti, 2022 metais pritraukė net 20 sugrįžusių mokytis mokytojų.
- Nuo 2019 m. vykdoma projektinė iniciatyva „Pradedu mokytis Vilniuje“, kurios tikslas padėti naujiems mokytojams sklandžiai integruotis į profesiją ir švietimo įstaigos bendruomenę. 2022–2023 m. m. dalyvauti šioje programoje užsiregistravo daugiau nei 50 pradedančiųjų mokytojų. Net 94 proc. 2021–2022 m. m. mokymuose dalyvavusių pradedančiųjų mokytojų planavo tęsti darbą mokykloje;
- Siekiant motyvuoti pedagogus, jiems ir toliau teikiamas nemokamas judėjimas viešuoju Vilniaus miesto transportu, šiame - ir savaitgaliais bei poilsio dienomis.

Dirbantiems pedagogams nuolat siūlomi kvalifikacijos kėlimo kursai (žr. 1.1 ir 1.2 uždavinius).

1.4 GERAI INFORMUOTAS IR SĄMONINGAI SAVO KARJEROS KELIĄ PASIRENKANTIS MOKINYS.

Siekiant kurti geresnę karjeros ugdymo sistemą, 2022 m. buvo kuriama „Vilnius yra mokykla“ platforma, startuosianti 2023 m. pradžioje, sukursianti prielaidas didesnę pamokų dalį vesti už mokyklos ribų, ypač - įvairiose įstaigose ir įmonėse, taip sudarant geresnes sąlygas mokiniams susipažinti su įvairiomis profesijomis ir veiklomis.

II TIKSLAS. VISIEMS VAIKAMS UŽTIKRINTI KOKYBIŠKŲ ŠVIETIMO PASLAUGŲ PRIEINAMUMĄ

Tikslui įgyvendinti numatyti šie uždaviniai:

1. Įkvepianti edukacinė aplinka.
2. Galimybė rinktis ugdymo formą, darželį ir mokyklą pagal vaiko gyvenamąją vietą ir poreikius.
3. Sumaniai ir efektyviai valdomos Vilniaus miesto mokyklos ir darželiai.
4. Vienodai aukšta švietimo paslaugų kokybė visame Vilniaus miesto ugdymo tinkle.

Šių uždavinių įgyvendinimas matuojamas pagal šiuos rodiklius:

Rodiklio pavadinimas		Esama reikšmė	Siektina reikšmė	
		2022 m.	2025 m.	2030 m.
Švietimo įstaigų rezultatų netolygumas; ICC reikšmės	12 kl. Matematika	0,32	0,30	0,25
	12 kl. Lietuvių k.	0,26	0,23	0,20
	12 kl. Anglų k.	0,26	0,25	0,20
	12 kl. Istorija	0,36	0,30	0,25
Bendrojo ugdymo mokyklų 1–8 klasių* komplektų, kurie yra jungtiniai, dalis (proc.) *Pastaba. Neįskaičiuojamos specialiosios klasės.		0,6	0,20	0,19
Ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo procese dalyvaujančių 3–5 metų amžiaus vaikų dalis (proc.)		94,6	99,0	99,0

2.1 SITUACIJOS ANALIZĖ

2.1.1. ŠVIETIMO ĮSTAIGŲ REZULTATŲ TOLYGUMAS

Siekiant užtikrinti teisingas, vienodas mokymosi galimybes visiems mokiniams yra svarbus subalansuotas ugdymo įstaigų tinklas. Dideli skirtumai tarp mokyklų sudaro nepalankias sąlygas įgyti kokybišką išsilavinimą socialinę ir kitokią atskirtį patiriantiems mokiniams. Norint įvertinti švietimo sistemos teisingumą yra skaičiuojamas ICC koeficientas. Jei ICC koeficientas yra mažesnis už 0,2, manoma, kad lygių galimybių užtikrinimas švietimo sistemoje yra patenkinamas. Jei ICC yra mažesnis už 0,05, tai yra požymis, kad lygios mokymosi galimybės švietime yra užtikrinamos puikiai. Didesnis nei 0,2 koeficientas reiškia, kad mokykla daro didesnę nei 20 procentų įtaką mokinio rezultatams.

Pagal NMPP 2022 ketvirtokų testų rezultatus apskaičiuotos Vilniaus miesto ketvirtokų ICC reikšmės (2.1 pav.) buvo kiek žemesnės negu šalyje, intervale tarp 0,16 ir 0,21. Galima teigti, kad pagal šį požymį lygių galimybių situacija Vilniaus mieste yra patenkinama.

2.1 pav. Ketvirtokų NMPP ICC koeficientų reikšmės pagal dalykus šalyje ir Vilniuje

NMPP testas	NMPP 2022 ketvirtokų surinktų testų taškų variacijos dalies, kurią paaikškina skirtumai tarp mokyklų, įverčių (ICC koeficientų) reikšmės	
	Vilniaus m. sav. pavaldumo mokyklose	Šalies savivaldybių pavaldumo mokyklose
Skaitymas	0,17	0,16
Matematika	0,16	0,19
Pasaulio pažinimas	0,21	0,24

Pagal NMPP 2022 testų rezultatus apskaičiuotos Vilniaus miesto aštuntokų matematikos, gamtos mokslų ir socialinių mokslų ICC reikšmės buvo žemesnės negu šalyje, intervale tarp 0,13 ir 0,15. Pagal šį požymį, lygių galimybių situacija Vilniaus mieste yra nebloga. Tačiau aštuntokų NMPP skaitymo ICC reikšmė (2.2 pav.) buvo lygi 0,34, aukštesnė negu šalyje. Galima teigti, kad pagal skaitymo testų rezultatus mokyklos Vilniaus mieste nesuteikia vienodų galimybių mokiniams.

2.2 pav. Aštuntokų NMPP ICC koeficientų reikšmės pagal dalykus šalyje ir Vilniuje

NMPP testas	NMPP 2022 aštuntokų surinktų testų taškų variacijos dalies, kurią paaikškina skirtumai tarp mokyklų, įverčių (ICC koeficientų) reikšmės	
	Vilniaus m. sav. pavaldumo mokyklose	Šalies savivaldybių pavaldumo mokyklose
Skaitymas	0,34	0,23
Matematika	0,13	0,21
Gamtos mokslai	0,15	0,21
Socialiniai mokslai	0,15	0,21

Didelius Vilniaus miesto mokyklų netolygumus galima įžvelgti vyresnėse klasėse. ICC koeficientų reikšmės lietuvių k. ir matematikos PUPP atvejais buvo didesnės už 0,3 (2.3 pav.).

2.3 pav. PUPP 2022 ICC koeficientų reikšmės pagal dalykus šalyje ir Vilniuje

	PUPP 2022 įvertinimų variacijos dalies, kurią paaikškina skirtumai tarp mokyklų, įverčių (ICC koeficientų) reikšmės	
	Vilniaus m. sav. pavaldumo mokyklose	Šalies savivaldybių pavaldumo mokyklose
Lietuvių k. ir literatūros PUPP	0,32	0,24
Matematikos PUPP	0,34	0,31

ICC koeficientų reikšmės (2.4 pav.) rodo, kad populiariausių VBE 2022 skirtumai tarp Vilniaus miesto mokyklų buvo dideli. Ypač didelius netolygumus rodo didesni už 0,3 ICC koeficientai matematikos, biologijos ir istorijos srityse. Viena iš galimų didelių ICC koeficientų reikšmių priežasčių – dideli skirtumai tarp Vilniaus miesto mokyklų matematikos, biologijos ir istorijos mokomųjų dalykų mokytojų. Yra pagrindo teigti, kad lygios galimybės tinkamai pasirengti matematikos, biologijos ir istorijos VBE Vilniaus m. sav. gimnazijose nėra užtikrinamos.

2.4 pav. VBE 2022 ICC koeficientų reikšmės pagal dalykus šalyje ir Vilniuje

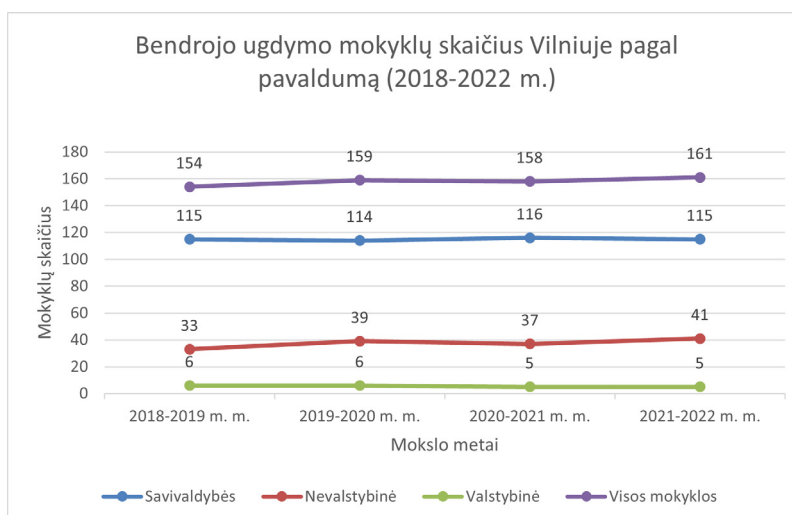
Valstybinis brandos egzaminas	VBE 2022 abiturientų gautų VBE įvertinimų variacijos dalies, kurią paaikškina skirtumai tarp mokyklų, įverčių (ICC koeficientų) reikšmės	
	Vilniaus m. sav.	Šalis
Lietuvių kalbos ir literatūros VBE	0,26	0,15
Anglų kalbos VBE	0,26	0,17
Matematikos VBE	0,32	0,21
Biologijos VBE	0,42	0,30
Istorijos VBE	0,36	0,25

Lyginant ICC reikšmes NMPP, PUPP ir VBE srityse, atkreiptinas dėmesys, kad mokyklų netolygumas pradeda ryškėti gimnazinių klasių lygmenyje. Darytina prielaida, kad prie to gali prisidėti Vilniaus miesto bendrojo ugdymo mokyklų tinklo ypatumai – išaugęs konkursinių ir savitų mokyklų skaičius, kurių steigėjas yra Vilniaus miesto savivaldybė, kurioms leidžiama vykdyti atrankas ar motyvacinius pokalbius atsirenkant mokinius. Pakankamai tolygūs NMPP rezultatai Vilniaus mokyklose, su skaitymo išlyga, rodo subalansuotą ugdymo kokybės prasmę tinklą. Netolygumus skaitymo srityje, tikėtina, lemia Vilniaus miesto ypatumas – sąlyginai gausus bendrojo ugdymo mokyklų tautinių mažumų mokomąja kalba skaičius.

2.1.2. VILNIAUS MIESTO UGDYMO ĮSTAIGŲ TINKLAS

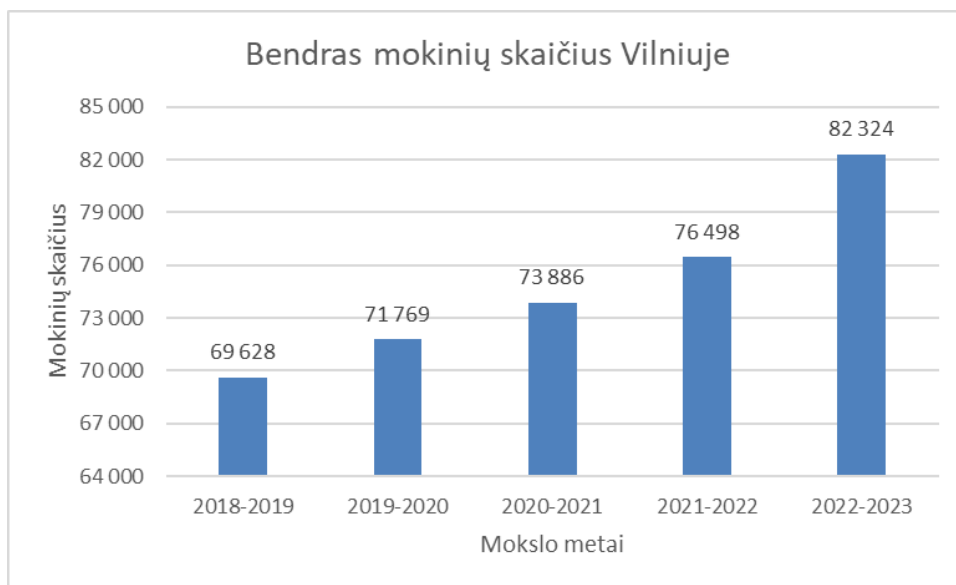
2021–2022 m. Vilniaus mieste veikė 161 bendrojo ugdymo mokykla, iš jų – 115 savivaldybės pavaldumo, 41 – nevalstybinės mokyklos (2.5 pav.). Vilniaus miestui yra būdingas augantis bendrojo ugdymo įstaigų skaičius – nuo 154 mokyklų 2018-2019 m.m. iki 161 2021-2022 m.m. Pažymėtina, kad mokyklų skaičių augina besisteigiančios naujos nevalstybinės mokyklos. 2018-2022 m. laikotarpiu mokyklų, kurių steigėjas yra Vilniaus miesto savivaldybė, skaičius išliko stabilus.

2.5 pav. Bendrojo ugdymo mokyklų skaičiaus dinamika Vilniuje (pagal mokyklų pavaldumą)

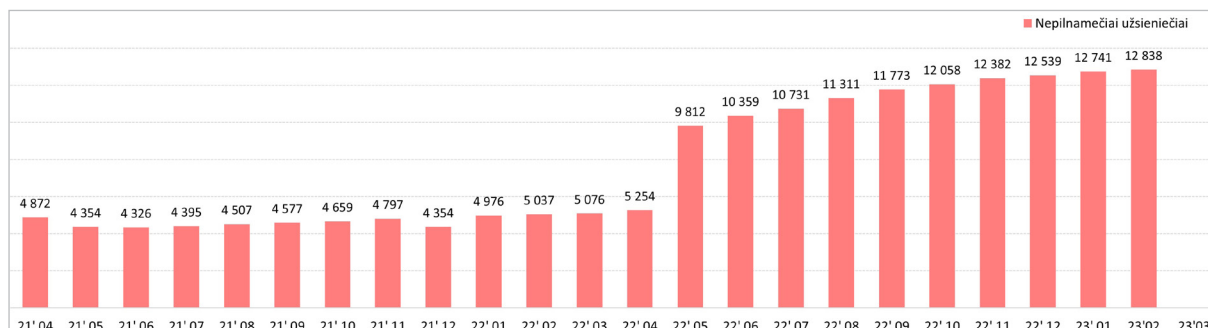
Naujai steigiamų mokyklų skaičiaus augimas atspindi Vilniaus miesto demografines tendencijas. 2018-2022 metais mieste stebimas pagal pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas besimokančių mokinių skaičiaus nuoseklus augimas. 2022-2023 m.m. Vilniuje pagal pradinio, pagrindinio ir vidurinio ugdymo programas jau mokėsi 82,3 tūkst. mokinių (2.6 pav.) ir šis skaičius apima beveik ketvirtadalį šalies mokinių. Augantis mokinių skaičius prisideda prie klasių komplektų dydžio plėtimosi, o papildomai steigiamos nevalstybinės ugdymo įstaigos rodo nepakankamą tempą steigiant savivaldybės pavaldumo mokyklas ten, kur yra poreikis, bei tėvų nepasitikėjimą savivaldybės mokyklų ugdymo kokybe.

2.6 pav. Mokinių skaičiaus dinamika Vilniuje

Nuo praėjusių mokslo metų Vilniuje mokinių skaičius išaugo beveik 6000. Tai atspindi miesto plėtros ir demografinio augimo tendencijas. Prie mokinių skaičiaus augimo 2022 metais ypač prisidėjo geopolitinių procesų sukeltas užsieniečių judėjimas. Prasidėjus Rusijos karui prieš Ukrainą 2022 m. gegužės mėnesį beveik 2 kartus išaugo nepilnamečių užsieniečių, deklaravusių gyvenamą vietą Vilniuje, skaičius. Vėlesniais mėnesiais augimas gerokai sulėtėjo (2.7 pav.).

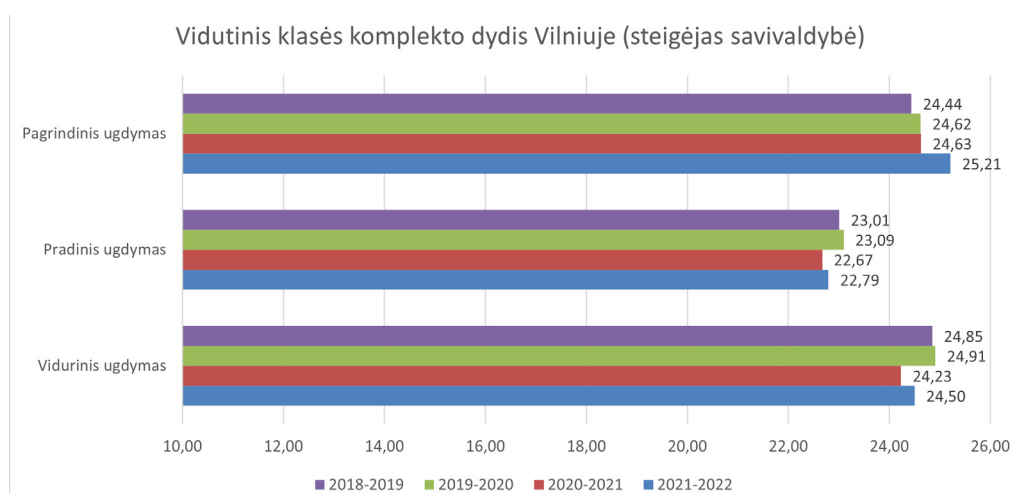
2.7 pav. Nepilnamečių užsieniečių, deklaravusių gyvenamąją vietą Vilniuje, skaičiaus dinamika

Didžiąją dalį nepilnamečių vaikų sudaro ukrainiečių pabėgėlių mokyklinio amžiaus vaikai, kurie, prasidėjus rusijos karui prieš Ukrainą, atvyko į Vilnių – 2022 m. pabaigoje šių vaikų buvo 4638. Pažymėtina, kad 2022 metais toliau augo baltarusių, deklaravusių gyvenamąją vietą Vilniuje, skaičius. Atitinkamai augo ir mokyklinio amžiaus baltarusių vaikų skaičius – 2022 m. pabaigoje jų skaičius siekė 1513 ir tai buvo antra gausiausia užsieniečių grupė po ukrainiečių. Užsieniečių mokinių dalies iš kaimyninių regiono šalių augimo tendencijos ateityje Vilniuje priklausys nuo tolimesnių geopolitinių procesų, migracijos reguliavimo (pvz. iš Baltarusijos) bei jų tėvų ekonominio įsitvirtinimo Lietuvoje. 2022 m. ryškiai išaugus užsieniečių mokinių skaičiui, svarstyta galimybė peržiūrėti Vilniaus mieste taikomas užsieniečių mokinių integracijos į bendrąjį ugdymą priemones ir pagal poreikį inicijuoti naujas ar tobulinti esamas.

Matoma mokinių skaičiaus augimo tendencija atsispindi ir klasių (be spec. mokyklų ir spec. klasių) vidutiniame dydyje. Vidutinis klasės dydis savivaldybės pavaldumo mokyklose atitinka normas (2.8 pav.) ir išlieka palyginus stabilus, tačiau galima prognozuoti, kad 2022-2023 m.m. vidurkis augs. Svarbu atkreipti dėmesį, kad vidutinis klasės komplekto dydis neparodo netolygumų mieste: ankstesnių metų savivaldybės duomenys rodo, kad kai kurios mokyklos smarkiai viršija savo pajėgumus, kai kitose lieka neužpildytų vietų. Rekomenduotina šį rodiklį stebėti kasmet.

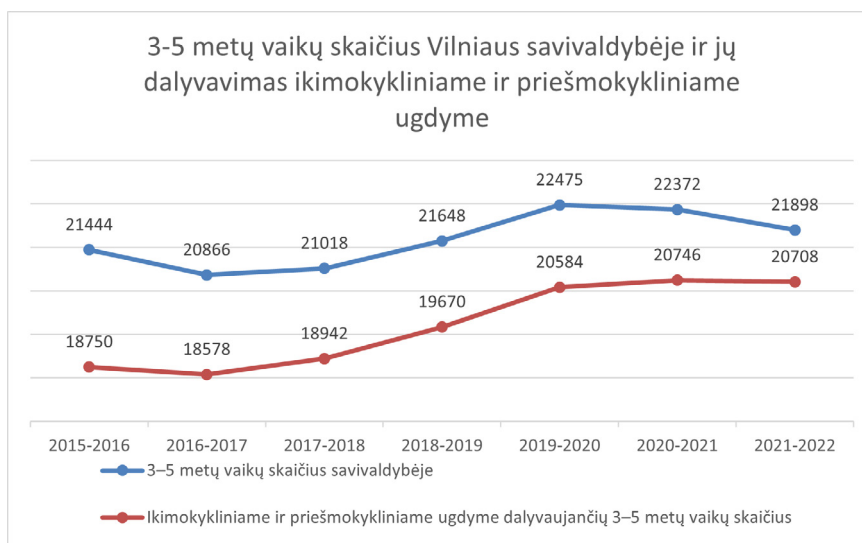
2.8 pav. Vidutinio klasės komplekto dydžio dinamika Vilniuje (savivaldybės pavaldumo mokyklos)

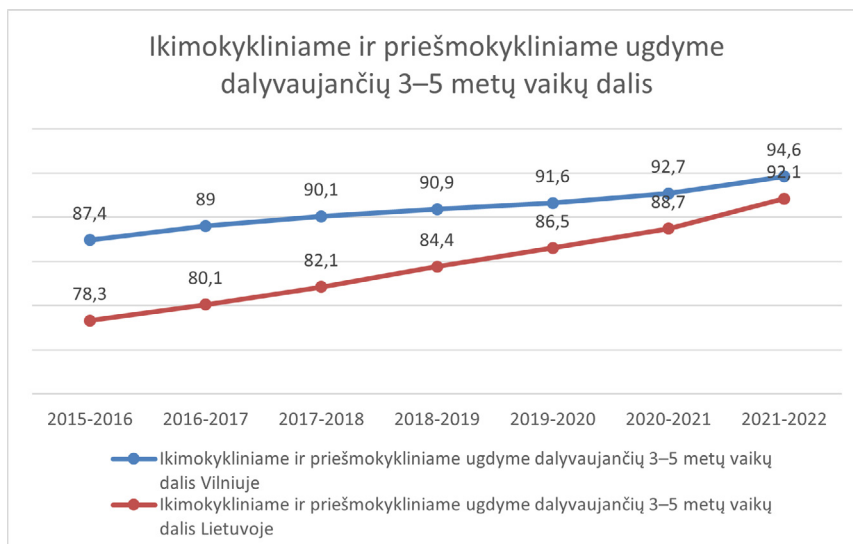
Kadangi Vilniaus miestas pasižymi mokinių ir mokyklų skaičiaus augimu, aukštu klasės komplekto dydžiu, bendrojo ugdymo mokyklų 1–8 klasių komplektų, kurie yra jungtiniai, dalis sostinėje 2021-2022 m.m. buvo maža – 0,6 proc. (14 klasių komplektų). Lietuvoje tuo pat metu ši dalis siekė 3,5 proc. (398 klasių komplektai). 2018-2019 m. Vilniuje 1–8 klasių komplektų, kurie yra jungtiniai, dalis siekė 1,04, tad galima teigti, jog per kelerius metus mokyklų tinklas pildėsi, jungtinių klasių poreikis mažėjo.

2021-2022 m. m. Vilniaus mieste veikė 217 ikimokyklinio ugdymo įstaigos, pagal ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo programas buvo ugdomi 20 708 vaikų ir tai apėmė 94,6 proc. visų 3-5 metų amžiaus vaikų Vilniaus mieste. Šios amžiaus grupės įtraukimas į darželius pastaruosius kelerius metus išaugo apie 7 proc. – 2015-2016 m.m. darželius lankė 87,4 proc. 3-5 metų amžiaus vaikų, o 2021-2022 m. m. jau 94,6 proc. Nors visuotinio įtraukimo pasiekti dar nepavyko, tačiau tendencija yra palanki ir vaikų aprėptis vis dar yra didesnė nei Lietuvoje.

2.9 pav. 3-5 metų vaikų skaičius ir jų dalyvavimo ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme dinamika Vilniuje

2.10 pav. Ikimokykliniame ir priešmokykliniame ugdyme dalyvaujančių 3-5 metų vaikų dalies dinamika šalyje ir Vilniuje

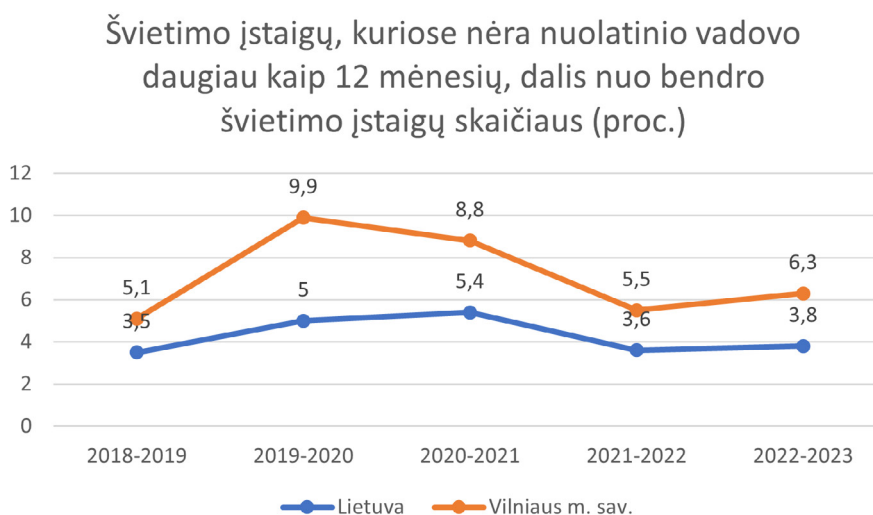
Pažymėtina, jog 2015–2022 metų laikotarpiu buvo stebimas 3-5 vaikų skaičiaus šoktelėjimas Vilniaus mieste, tačiau vėliau jis stabilizavosi ir 2021–2022 m.m. beveik susilygino su 2015–2016 m.m. lygiu. Tuo pačiu laikotarpiu augęs vaikų, lankančių ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigas, skaičius ilgainiui taip pat stabilizavosi.

Derėtų atkreipti dėmesį į tai, kad Vilniaus miesto ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigas lanko ir ne Vilniaus miesto savivaldybėje registruoti vaikai, o dalis savivaldybėje registruotų 3–5 metų vaikų lanko darželius kitose savivaldybėse. Remiantis ŠVIS pateikiama informacija, Vilniaus miesto savivaldybės darželiuose ugdomų 3-5 metų vaikų, kurių deklaruota gyvenamoji vieta yra kitoje savivaldybėje, dalis 2021–2022 m.m. sudarė 5,4 proc. 3–5 metų vaikų, kurių deklaruota gyvenamoji vieta yra Vilniaus miesto savivaldybėje, o jie ugdomi kitos savivaldybės darželiuose, dalis 2021–2022 m.m. sudarė 3,4 proc. Siekiant užtikrinti Vilniaus miesto vaikų galimybes lankyti ikimokyklinio ir priešmokyklinio ugdymo įstaigas pagal vaiko gyvenamąją vietą ir poreikius, svarstyтина galimybė bendradarbiaujant su Vilniaus rajono savivaldybe inicijuoti papildomas tikslines priemones į Vilniaus ugdymo įstaigas pritraukti darželių nelankančius Vilniaus miesto 3-5 amžiaus grupės vaikus ir užtikrinti jiems prieinamų vietų darželiuose skaičių.

2.1.3. MOKYKLŲ VADOVAI

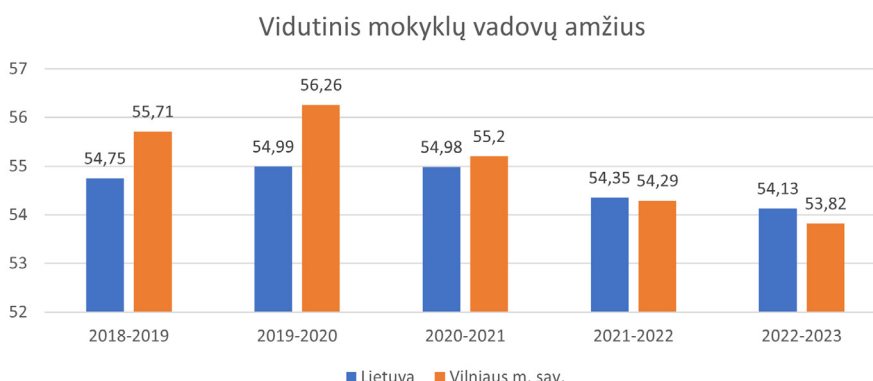
2022-2023 m.m. Vilniaus mieste 6,3 proc. savivaldybės priklausomybės bendrojo ugdymo mokyklų neturėjo įstaigos vadovo daugiau kaip 12 mėnesių (apie 11-12 mokyklų). Šis rodiklis, lyginant su 2018-2020 m.m. pasiektu 9,9 proc. piku yra pagerėjęs (apie 7-8 mokyklas), tačiau lyginant su bendru Lietuvos rodikliu išlieka didesnis (2.11 pav.).

2.11 pav. Švietimo įstaigų, kuriose nėra nuolatinio vadovo daugiau kaip 12 mėnesių, dalis nuo bendro švietimo įstaigų skaičiaus (proc.)

2018-2021 metais sostinei buvo būdingas aukštesnis mokyklų vadovų amžiaus vidurkis nei Lietuvoje (2.12 pav.). Nuo 2021 metų Vilniuje vadovų vidutinis amžius jau jaunesnis nei Lietuvoje, stebima Vilniaus mokyklų vadovų jaunėjimo tendencija. 2022-2023 m.m. Vilniaus vadovų vidutinis amžius buvo 53,82 metai, Lietuvoje – 54,13.

2.12 pav. Vidutinio mokyklų vadovų amžiaus dinamika

Bendros tendencijos rodo, kad Vilniuje pamažu vyksta ugdymo įstaigų vadovų regeneracija. Ji yra kiek spartesnė nei šalyje. Tai reiškia, kad sostinei pavyksta pritraukti jaunesnio amžiaus ugdymo įstaigų vadovų. Ši tendencija yra palanki sprendžiant mokyklų, daugiau nei 12 mėnesių neturinčių nuolatinio vadovo, bei priešpensinio amžiaus vadovų pakaitumo problemą.

Pažymėtina, kad nacionalinės, viešai prieinamos statistikos apie savivaldybės pavaldumo ikimokyklinio ugdymo įstaigas, neturinčias vadovo ilgiau nei 12 mėnesių, arba apie vidutinį šių įstaigų vadovų amžių, nėra. Dėl šios priežasties sunku vertinti vadovų trūkumo realų mastą ir kelerių metų dinamiką šioje ugdymo pakopoje.

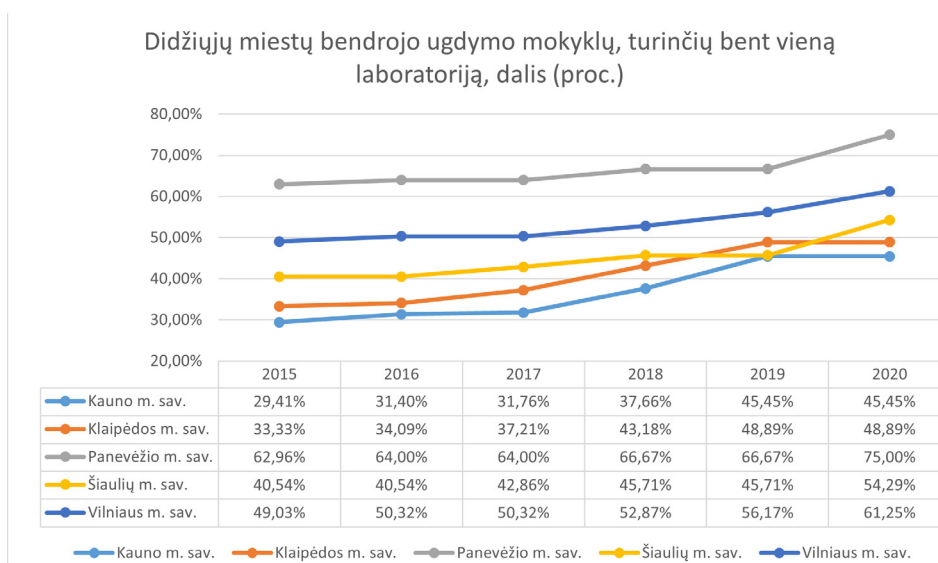
Remiantis Vilniaus miesto savivaldybės duomenimis, 2022-2023 m.m. pradžioje 14 darželių turėjo laikinai einančius pareigas vadovus. Tai sudarė 11,1 proc. visų ikimokyklinio ugdymo įstaigų, kurių steigėjas yra Vilniaus miesto savivaldybė. Tai pačiais metais Vilniaus bendrojo ugdymo mokyklose laikinai pareigas ėjo 10 vadovų, t.y. 8,4 proc.

2.1.4. STEAM UGDYMO APLINKŲ PLĖTRA

Vilniaus mieste 2015-2020 metais, kaip ir kituose didžiuosiuose šalies miestuose, stebimas nuoseklus laboratorijų skaičiaus augimas mokyklose. 2015 m. sostinėje bent vieną laboratoriją turėjo 49 proc. mokyklų, o 2020 m. – 61 proc. Lyginant Vilniaus rezultatus su kitais didžiaisiais Lietuvos miestais, matyti, jog laboratorijų mokyklose aprėptimi Vilniaus miestas atsilieka tik nuo Panevėžio. Tiek Vilniaus, tiek kitų miestų mokyklų laboratorijų augimo tendencija rodo, kad mokyklose vyksta lėta STEAM dalykams skirtų ugdymo erdvių plėtra, kuri kuria sąlygas įgyvendinti tyrinėjimu, praktinėmis veiklomis grįstą STEAM dalykų ugdymą.

Svarbu atkreipti dėmesį, kad ŠVIS pateikiama statistika apie laboratorijas nuo 2020 m. nebuvo toliau fiksuota. Taip pat nėra apibrėžta, kas laikoma laboratorija. Darant prielaidą, kad laboratorija yra suprantama klasikine gamtos mokslų laboratorijų prasme, yra neaišku, kokia dalis ugdymo įstaigų turi kitų STEAM dalykų disciplinų laboratorijas – dirbtuves (pvz. inžinerijos, technologijų). Atsižvelgiant į švietimo tyrimuose pabrėžiamą STEAM laboratorijų naudą ugdymui ir svarbą aprūpinti mokyklas šiuolaikiška laboratorijų įranga, svarbu ateityje įsivertinti šių duomenų patikimumą ir investuoti į laboratorijų plėtrą ir progimnazijų, ir gimnazijų lygmenyje, o esant galimybei STEAM veikloms pritaikyti erdves ir pradiniam ugdymui. Laboratorijas vertinant kaip nebeatskiriamą STEAM dalykų ugdymo dalį, dabartinę plėtrą galimą vertinti kaip lėtą, nes beveik 40 proc. ugdymo įstaigų šių erdvių neturi.

2.13 pav. Didžiųjų miestų bendrojo ugdymo mokyklų, turinčių bent vieną laboratoriją, dalis (proc.)

2.2. SAVIVALDYBĖS VEIKSMAI TIKSLUI PASIEKTI

2.1. UŽDAVINYS. ĮKVEPIANTI EDUKACINĖ APLINKA

2022-2023 m.m. buvo tęsiama STEAM ugdomųjų erdvių modernizacija. 2022 m. buvo skirtas 86 000 Eur finansavimas 4 gamtos mokslų laboratorijų ir 1 FabLab įrengimui Vilniaus mokyklose. Šios mokyklos prisijungė prie 35 FabLab dirbtuves ir 9 atnaujintas gamtos mokslų laboratorijas turinčių mokyklų tinklo, kurios finansavimą gavo ankstesniais metais. 2022 m. Vilniaus mieste tikslinį finansavimą gamtos mokslų laboratorijų atnaujinimui nuo 2018 m. bus gavę 20,31 proc. sostinės mokyklų. Tikslinį finansavimą FabLab dirbtuvių įsirengimui nuo 2017 m. bus gavę 38,71 proc. mokyklų Vilniuje.

Skirtas 449 900 eurų finansavimas ir Vilniaus mokyklose įrengtos papildomos 35 lauko klasės, siekiant kurti įdomią, kūrybišką ir motyvuojančią aplinką mokytis.

2.2 UŽDAVINYS GALIMYBĖ RINKTIS UGDYMO FORMĄ, DARŽELĮ IR MOKYKLĄ PAGAL VAIKO GYVENAMĄJĄ VIETĄ IR POREIKIUS

Siekiant modernizuoti švietimo įstaigų tinklą, atnaujinamos ir išplėtos veikiančių įstaigų patalpos. 2022 m. duris atvėrė dvi naujos ugdymo įstaigos: Pilaitės gimnazija ir lopšelis-darželis „Bajorėlis“.

Pilaitės gimnazija (Tolminkiemio g. 2D). Išplėtota Vilniaus miesto socialinė infrastruktūra, padidintas bendrojo ugdymo įstaigų paslaugų prieinamumas Pilaitės seniūnijoje pasitelkiant architektūrinį konkursą, kurio metu išrinkta geriausia idėja mokyklai. Sukurtas naujos šiuolaikiškos kokybės pastatas ir jo aplinka. Taikant universalaus dizaino principus užtikrintas pastato ir jo aplinkos prieinamumas visuomenės poreikiams, taip užtikrintas didesnis bendrojo ugdymo paslaugų prieinamumas bei geresnė jų kokybė Vilniaus mieste. Mokykla atidaryta 2022 09 01 d. Mokyklos pajėgumas iki 1000 mokinių. Pastato bendrasis plotas 11 782,05 m². Bendra projekto vertė – 19,0 mln. Eur.

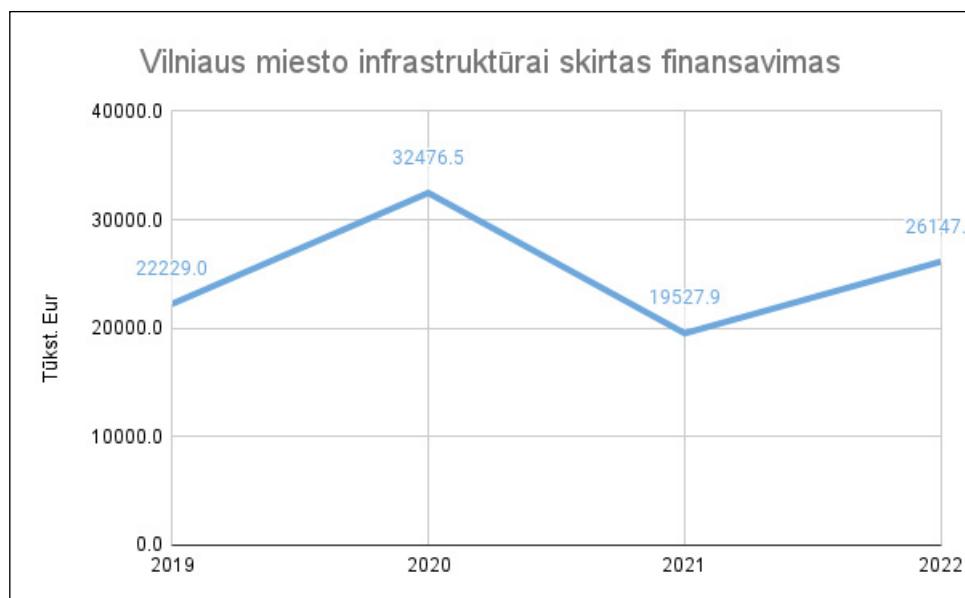
Nuo rugsėjo 1 d. duris atvėrė nauja progimnazijos tipo mokykla Pilaitėje (Vilniaus Vydūno progimnazija), kurioje mokosi 925 mokiniai. Ši progimnazija buvo įsteigta Vilniaus Martyno Mažvydo progimnazijos 1–8 klasių pagrindu, ir įsikūrė Pilaitės gimnazijos patalpose, o Pilaitės gimnazija persikėlė į naujas šiuolaikiškas, erdves, patrauklias patalpas, esančias Tolminkiemio g. 2D, Vilniuje.

Lopšelis – darželis „Bajorėlis“ (Bajorų kel. 10). Naujame pastatyta ikimokyklinio ugdymo įstaigos pastate įrengta 14 grupių su visomis būtinomis pagalbinėmis patalpomis, iš kurių 3 grupės skirtos vaikams iki 3 metų amžiaus bei 11 grupių vyresnio amžiaus vaikams. Mokslo paskirties pastatas darniai integruotas į aplinką, funkcionalus, ilgaamžis bei atspindi šiuolaikišką ir inovatyvias architektūros ir statybos tendencijas. Pastato laikančiųjų konstrukcijų išdėstymas yra toks, kad netrukdytų patogiam ir efektyviam patalpų funkcionavimui bei žmonių veiklai. Pastato fasadams numatytos natūralios apdailos medžiagos, šiuolaikiški ir pažangūs sprendiniai, užtikrinantys patrauklią ir estetišką, susiklosčiusioje aplinkoje nedisponuojančią išvaizdą. Darželis atidarytas 2022 11 21. Planuojamas vaikų skaičius iki 240 (viso 14 grupių). Pastato plotas 3 454,16 kv. m. Bendra projekto vertė – 6,9 mln. eur.

Įvairiais būdais plečiama ikimokyklinio ugdymo infrastruktūra. Bendradarbiaujant su LR Švietimo, mokslo ir sporto ministerija pasirašyta patalpų panaudos sutartis, kuria perduotos Lietuvos kurčiųjų ir neigirdinčiųjų ugdymo centro patalpos Bistryčios g. 9A. Jose įsikurs Vilniaus lopšelio-darželio „Pušaitė“ 3 grupės. Išnuomos patalpos Kalvarijų g. 156, kuriose bus įrengtos 2 grupės.

Vilniaus miesto ugdymo įstaigų aplinkai gerinti 2022 m. buvo skirta 26 147 tūkst. eurų infrastruktūrinių lėšų. Tai – didesnė suma nei praėjusiais metais, tačiau mažesnė nei 2020 metais.

2.14 pav. Vilniaus miesto infrastruktūrai skirtas finansavimas

Vilniuje išaugus ukrainiečių vaikų pabėgėlių skaičiui, mieste pradėjo veikti kelios mokyklos, ugdančios pagal Ukrainos švietimo programą: VšĮ „Gravitas Schola“, Tarptautinė Ukrainos mokykla ir VšĮ Charkivo mokykla „Gravitacija“.

2.3. UŽDAVINYS. SUMANIAI IR EFEKTYVIAI VALDOMOS VILNIAUS MIESTO MOKYKLOS IR DARŽELIAI

Vilniaus miesto savivaldybė, siekdama pritraukti ir rengti potencialius švietimo įstaigų vadovus, tobulinti jau dirbančių vadovų kompetencijas, 2022 m. tęsė ankstesniais metais pradėtas vykdyti priemones:

- Ugdant naujus švietimo lyderius remtos magistrantūros studijos. 2022 m. šią programą baigė 24 studentai. 2022 m. studijas pradėjo 20 ugdymo įstaigų esamų ir būsimų vadovų. Lyderystės ir švietimo įstaigos kompetencijų įgyti kviečiami ugdymo įstaigų vadovai, pavaduotojai ir mokytojai, švietimo įstaigose dirbantys administracijų darbuotojai. Per trejus metus Vilniaus miestas jau prisidėjo prie 84 asmenų studijų, apklausa parodė, kad 25% studentų, praėjus metams po studijų, jau tapo naujais mokyklų vadovais.
- Pradedantiesiems vadovams skiriama pagalba: vienerius metus nuo darbo pradžios teikiama mentoriaus pagalba, vadovai dalyvauja kompetencijų tobulinimo, vadovų bendradarbiavimo tinkle. 2022 m. mentoriaus pagalbą gavo 30 pradedančiųjų arba laikinai pareigas pradėjusių eiti ikimokyklinio ir bendrojo ugdymo vadovų, jiems parengta 60 akademinų valandų kvalifikacijos tobulinimo programa.
- Organizuoti du kasmetiniai rudens forumai, kuriuose vadovai aptarė aktualius švietimo klausimus ir naujienas.

2.4 UŽDAVINYS. VIENODAI AUKŠTA ŠVIETIMO PASLAUGŲ KOKYBĖ VISAME VILNIAUS MIESTO UGDYMO TINKLE

Vilniaus miesto savivaldybė, siekdama mažinti mokinių pasiekimų pasiskirstymo tarp ugdymo įstaigų netolygumus, vykdė tikslinius projektus, skirtus stiprinti mokyklų potencialą. Vilniaus miesto savivaldybė dalyvauja pirmame Nacionalinės pažangos programos „Tūkstantmečio mokyklos“ projekto etape. Atrinktos 10 mokyklų, kurios sieks gerinti mokinių pasiekimus, ugdymosi sąlygas bei aplinkas, stiprins mokyklų administracijos, pedagogų kompetencijas lyderystės, įtraukaus, kultūrinio, STEAM ugdymo srityse, kt. Projektas startuos

2023 m., veiklos planuojamos iki 2025 m. II ketvirčio.

Konsultuojant Nyderlandų švietimo ekspertams 5-iose mokyklose diegiama Nuolatinio tobulinimo metodika. Tai LEAN sistemos atšaka, pritaikyta švietimo sistemai, mokanti stebėti mokykloje vykstančius procesus ir juos tobulinti, tuo pačiu gerinant ugdymo kokybę, mokinių socialinę ir emocinę gerovę, įtraukianti visą mokyklos bendruomenę. 15-os mokyklų vadovų, mokytojų komanda vyko į Nyderlandų mokyklas pasimokyti, kaip nuolatinis tobulinimas atrodo praktiškai. Kitos šešios mokyklos, dalyvaujančios „Vilniaus pokyčių mokyklos“ projekte, pasirinko individualius kelius spręsti išsikeltus iššūkius, t.y. rinkosi teminius mokymus, praktines konsultacijas iš kitų projekto mokyklų, ekspertų konsultacijas.

Tęsimas „Romų integracijos į visuomenę programos 2020–2023 m.“ įgyvendinimas. Didesnis dėmesys skiriamas romų tautybės vaikų ugdymo įstaigų lankomumui gerinti, dedamos pastangos stengiantis atliepti romų tautybės vaikų individualius poreikius (individualizuojamos užduotys, įsteigti papildomi mokytojų padėjėjų etatai), suteikiamos galimybės mokiniams savarankiškai pasiekti ugdymo įstaigas (skiriamos Vilniečio kortelės), skatinamas ugdymo įstaigų ir romų tautybes asmenis vienijančių nevyriausybinų organizacijų bendradarbiavimas.

III TIKSLAS: SUDARYTI SĄLYGAS KIEKVIENAM VAIKUI UGDYTI EMOCINES KOMPETENCIJAS IR UŽTIKRINTI PALANKIĄ UGDYMO ĮSTAIGŲ EMOCINĘ APLINKĄ

Tikslui įgyvendinti numatyti šie uždaviniai:

1. Ugdymo įstaigos, kuriose kiekvienas bendruomenės narys jaučiasi saugus ir įgalintas.
2. Specialiųjų ugdymosi poreikių turintys vaikai yra organiška švietimo bendruomenės dalis.
3. Prie vaikų gerovės aktyviai prisidedanti mokyklos bendruomenė.

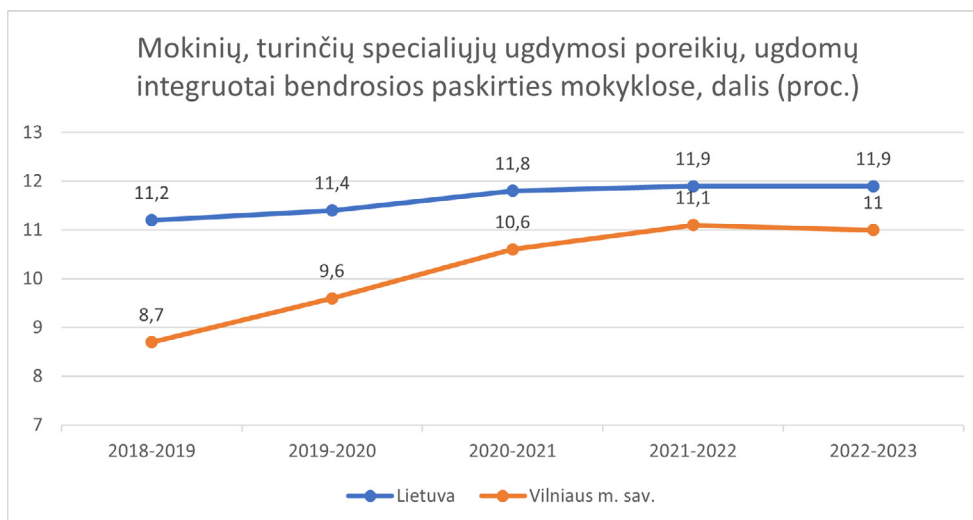
Šių uždavinių įgyvendinimas matuojamas pagal šiuos rodiklius:

Rodiklio pavadinimas	Esama reikšmė	Siektina reikšmė	
	2022 m.	2025 m.	2030 m.
Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių**, ugdomų integruotai bendrosios paskirties mokyklose, dalis (proc.) ** Pastaba. Išskyrus atsirandančius dėl išskirtinių gabumų.	11,0	20,0	30,0
Švietimo pagalbos specialistų, tenkančių 100 mokinių, skaičius	0,63	0,72	0,80

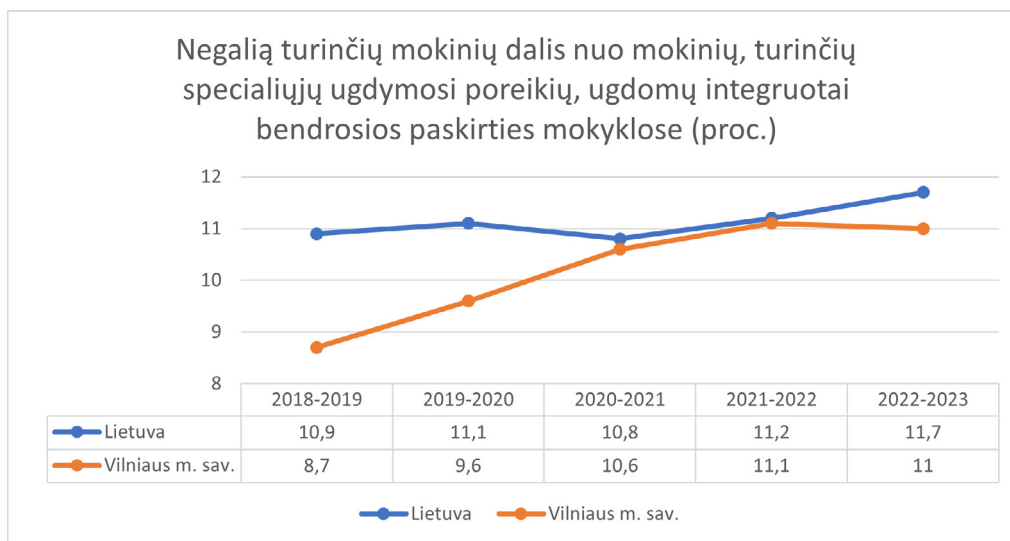
3.1. SITUACIJOS ANALIZĖ

Vilniuje stebimas mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių bendrai (3.1 pav.), bei negalią turinčių mokinių (3.2 pav.) dalies savivaldybės bendrojo ugdymo mokyklose augimas. 2022-2023 m.m. šie rodikliai sostinėje siekė 11 proc. ir priartėjo prie šalies rodiklio – 11,9 proc.

3.1 pav. Mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdomų integruotai bendrosios paskirties mokyklose, dalis

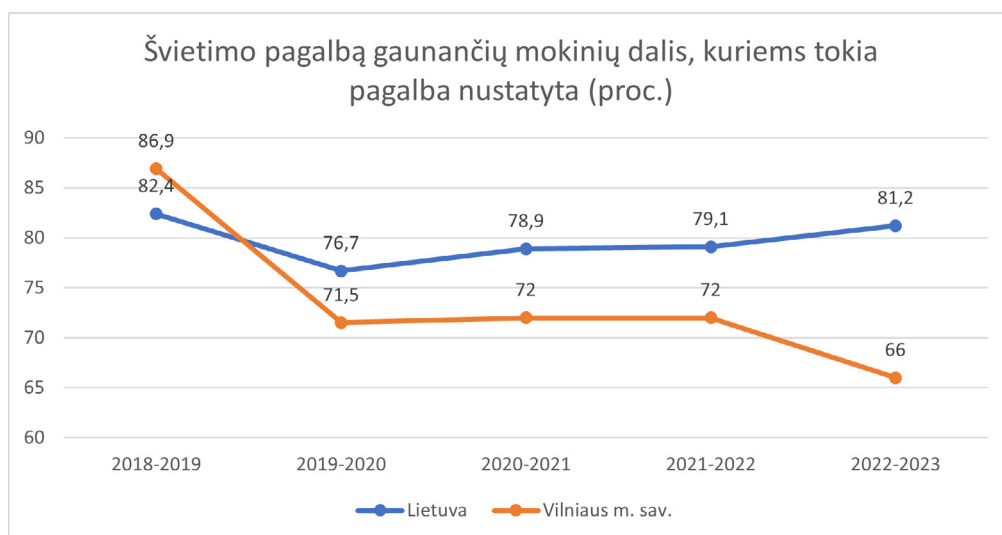

3.2 pav. Negalią turinčių mokinių dalis nuo mokinių, turinčių specialiųjų ugdymosi poreikių, ugdomų integruotai bendrosios paskirties mokyklose

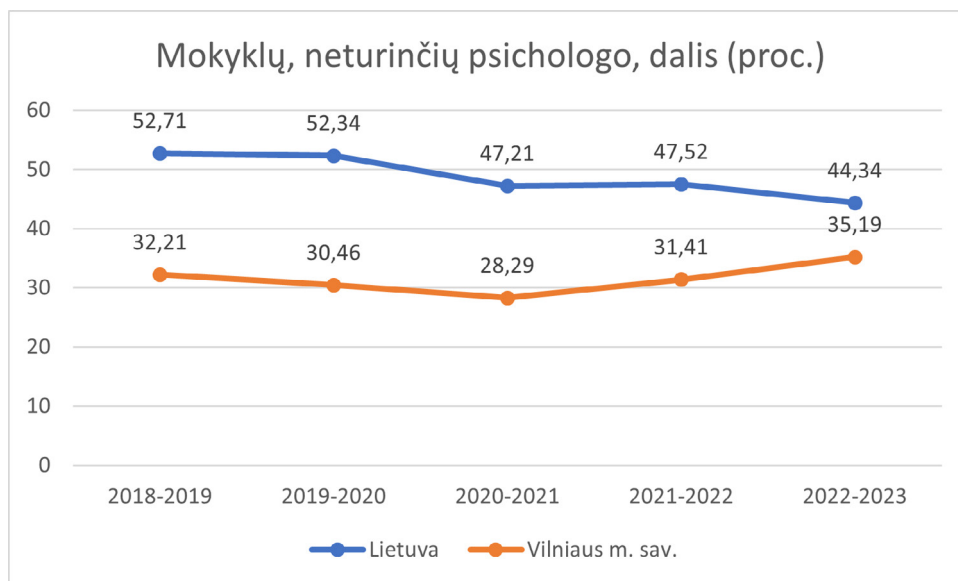
Augantis specialiųjų ugdymosi poreikių skaičius mokyklose suponuoja atitinkamą pagalbos mokiniui specialistų poreikį. Vilniaus miesto savivaldybėje situacija su švietimo pagalbą gaunančių mokinių dalimi yra prastėjanti. Nuo 2019 metų gerokai sumažėjo mokinių, turinčių gauti švietimo pagalbą ir ją gaunanti, dalis. Jei 2018 m. nustatytą pagalbą gavo 87 proc. mokinių, tai 2022 m. tokių mokinių buvo vos 66 proc. (3.3 pav.). Tai rodo, jog Vilniaus mieste švietimo pagalba teikiama nepakankamai ir tai gali būti specialistų trūkumo pasekmė. Šalyje švietimo pagalbos teikimo apimtys 2018-2022 metų laikotarpiu buvo stabilios.

3.3 pav. Švietimo pagalbą gaunančių mokinių dalis, kuriems tokia pagalba nustatyta

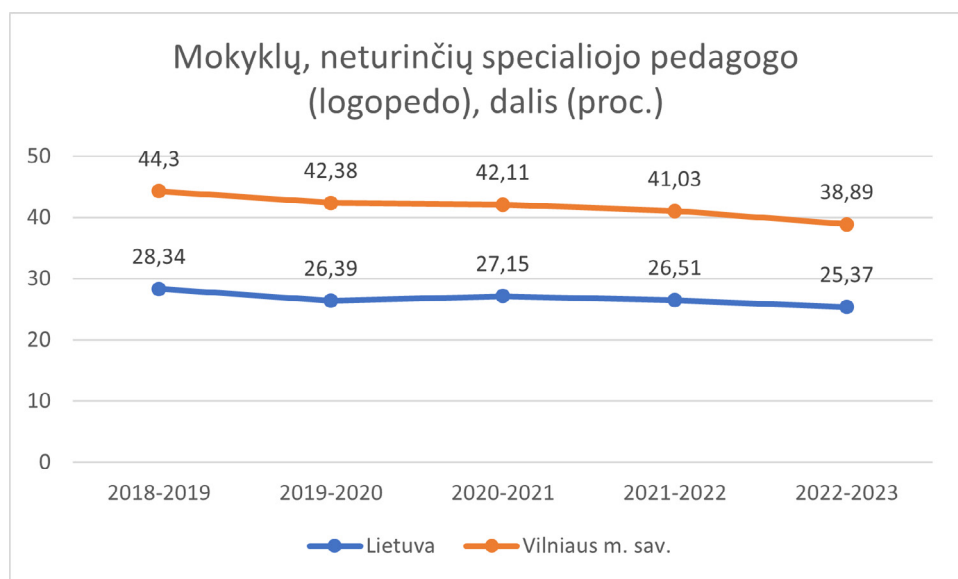
Nagrinėjant švietimo pagalbos specialistų situaciją mokyklose (3.4 pav.), šalyje mažėjo mokyklų, neturinčių psichologo dalis (nuo 53 proc. iki 44 proc.), o Vilniuje priešingai - mokyklų, neturinčių psichologo, dalis nežymiai išaugo (nuo 32 proc. iki 35 proc.). Lyginant sostinės ir šalies tendencijas matyti, jog Vilniaus situacija vis dar yra kiek palankesnė nei šalyje, tačiau progreso nematyti.

3.4 pav. Mokyklų, neturinčių psichologo, dalis

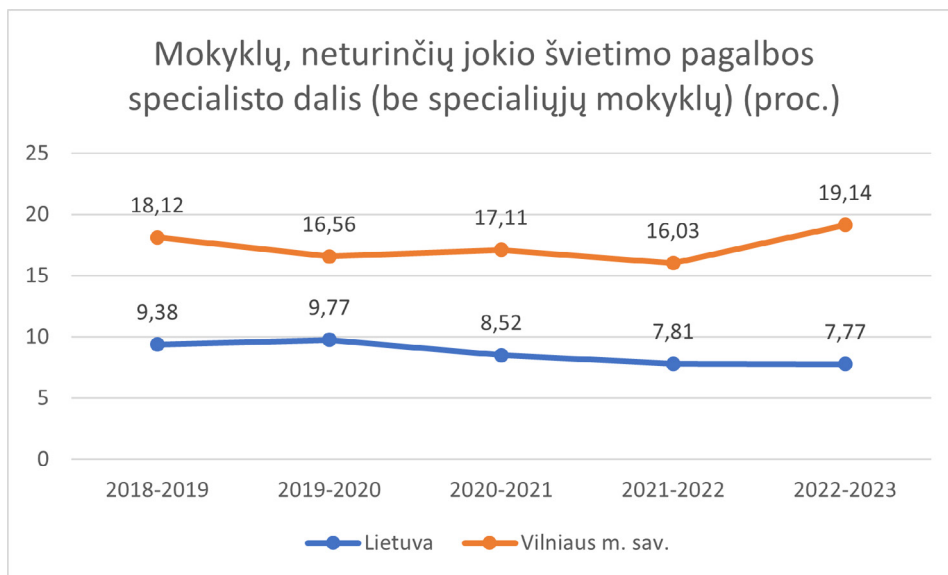
Vilniaus mokyklose stebimas ne tik psichologų, bet ir specialiųjų pedagogų (logopedų) trūkumas. 2022-2023 m.m. 39 proc. sostinės mokyklų neturėjo šių specialistų. Nors specialistų trūkumo dalis nuo 2018-2019 m.m. nuosaikiai mažėjo, tačiau šis rodiklis visu laikotarpiu išliko aukštesnis už Lietuvos.

3.5 pav. Mokyklų, neturinčių specialiojo pedagogo (logopedo), dalis

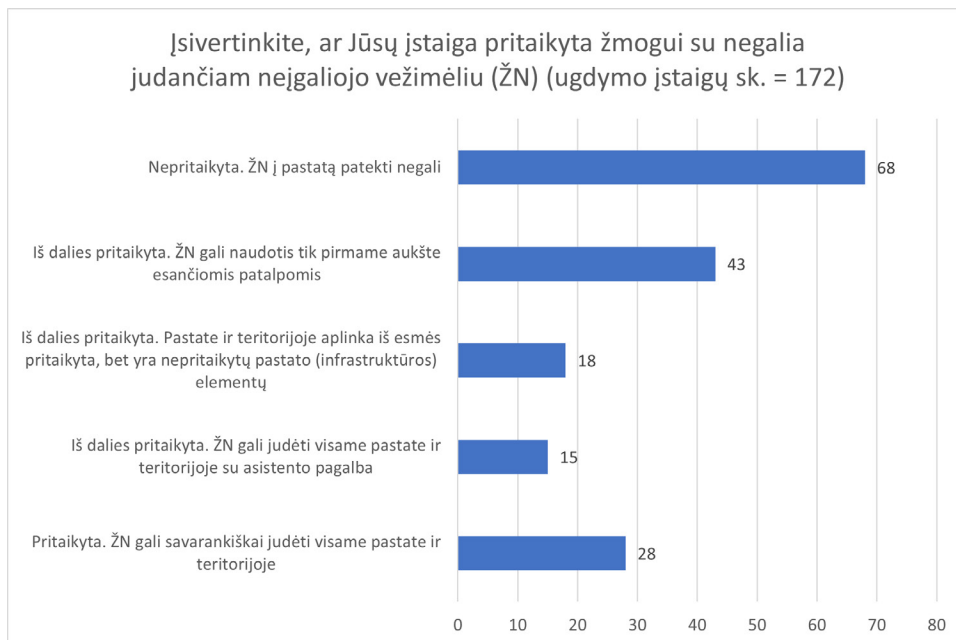
Vilniaus mokyklos labiau nei šalies mokyklos (be specialiųjų mokyklų) susiduria su švietimo pagalbos specialistų trūkumu. Beveik penktadalis mokyklų (be specialiųjų mokyklų) 2022-2023 m.m. neturėjo jokio švietimo pagalbos specialisto, šalyje - 8 proc. Pažymėtina, kad nors šalyje ir Vilniuje mokyklų, neturinčių švietimo pagalbos specialistų, nuosaikiai mažėjo, atotrūkis tarp tokių mokyklų Vilniuje ir šalyje laikėsi kelerius metus, o 2022-2023 m.m. atotrūkis tarp Vilniaus ir šalies vėl išaugo. Tais metais Vilniaus rodiklis buvo aukščiausias per penkerius metus.

3.6 pav. Mokyklų, neturinčių jokio švietimo pagalbos specialisto, dalis (be specialiųjų mokyklų)

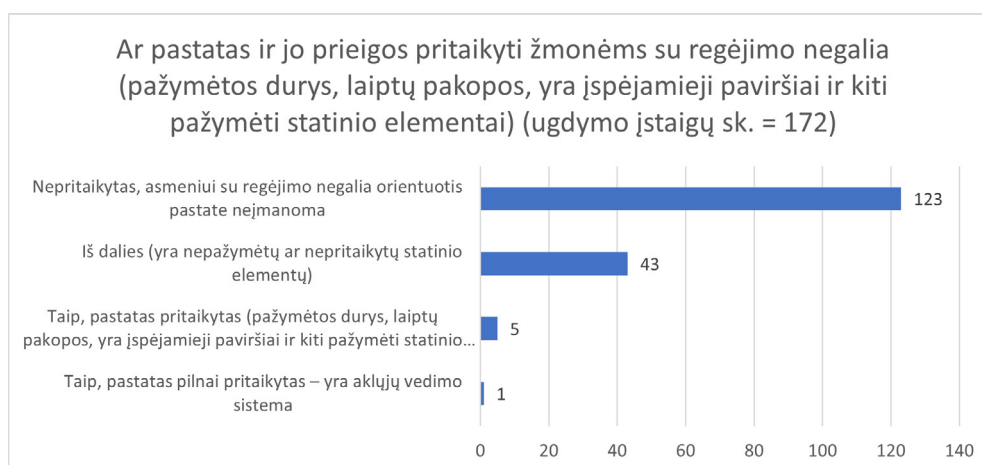
Vilniaus mokyklų fizinė aplinka yra nepakankamai paruošta žmonėms judantiems neįgaliojo vežimėliais ar turintiems regėjimo negalią. 2022-2023 m.m. 172 Vilniaus ugdymo įstaigų pateikto įsivertinimo ŠVIS duomenimis, 68 ugdymo įstaigos sostinėje nurodė, jog su neįgaliojo vežimėliu judantis asmenys į pastatą patekti neturi galimybių. Visame pastate ir teritorijoje su neįgaliojo vežimėliu judėti galima 28 ugdymo įstaigose, likusiose ugdymo įstaigose patalpos yra pritaikytos iš dalies skirtingais lygmenimis (pav. 3.7).

3.7 pav. Ugdymo įstaigų pritaikymas žmogui su negalia, judančiam neįgaliojo vežimėliu (Vilniaus ugdymo įstaigų 2022-2023 m.m. įsivertinimas)

Tų pačių 2022-2023 m.m. ugdymo įstaigų įsivertinimo duomenimis, 123 iš 172 ugdymo įstaigų nurodė, kad pastatas ir jo prieigos yra nepritaikytos asmenims su regėjimo negalia – jiems pastate orientuotis yra neįmanoma. Tik 6 ugdymo įstaigose pastatai yra pritaikyti (įdiegta aklyjų vedimo sistema arba pažymėtos durys, laiptų pakopos, yra įspėjamieji paviršiai ir kiti pažymėti statinio elementai). 43 ugdymo įstaigų pastatai yra pritaikyti iš dalies.

3.8 pav. Ugdymo įstaigų pritaikymas žmonėms su regėjimo negalia (Vilniaus ugdymo įstaigų 2022-2023 m.m. įsivertinimas)

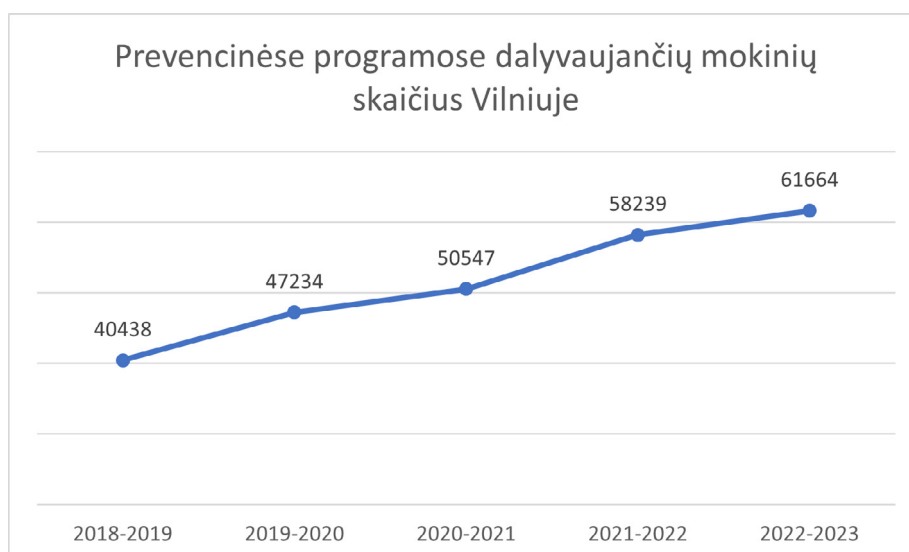
Atsižvelgiant į nuosaikiai augančią specialiųjų ugdymosi poreikių mokinių dalį Vilniaus mieste, mokinių švietimo pagalbą gaunančių mokinių dalies, kuriems tokia pagalba nustatyta, dinamiką bei pagalbos mokiniui specialistų įdarbinimo mokyklose tendencijas, rekomenduotinos tikslinės specialistų pritraukimo į ugdymo įstaigas priemonės. Tai padėtų siekti 2024 m. įsigaliosiančios įstatymo nuostatos dėl įtraukaus ugdymo. Šiuo metu jo įgyvendinimui kliūčių kelia ne tik fizinis mokyklų pritaikymas, bet ir žmogiškųjų resursų trūkumas.

3.2. SAVIVALDYBĖS VEIKSMAI TIKSLUI PASIEKTI

3.1. UŽDAVINYS. UGDYMO ĮSTAIGOS, KURIOSE KIEKVIENAS BENDRUOMENĖS NARYS JAUČIASI SAUGUS IR ĮGALINTAS.

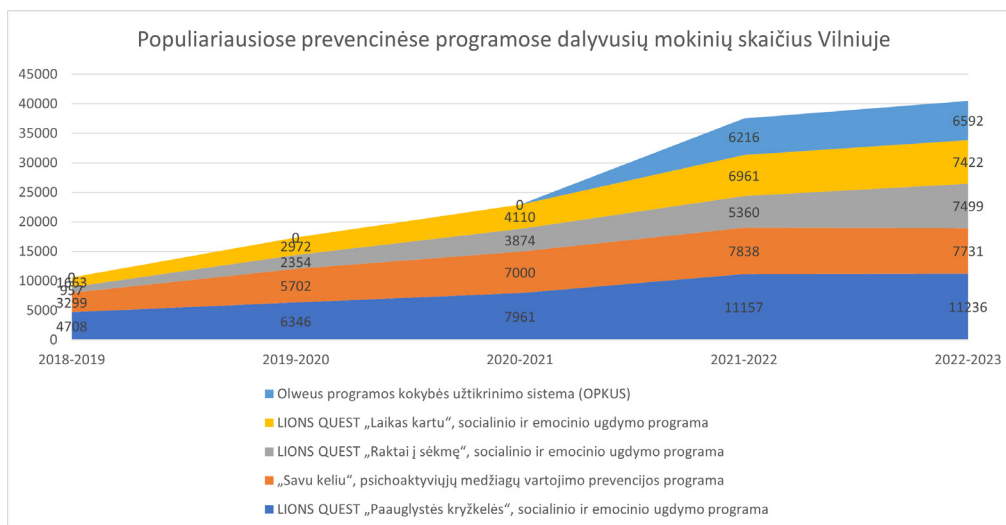
Prevencinių programų įgyvendinimas – viena iš priemonių, padedančių siekti teigiamo emocinio klimato mokyklose, mažinti patyčių lygį, ugdyti mokinių socialines, emocines kompetencijas. Per pastarus kelerius metus Vilniuje gerokai išaugo preventinėse programose dalyvaujančių mokinių skaičius. 2018-2019 m.m. programose dalyvavo 40438 mokiniai, o 2022-2023 m.m. jau 61664 mokiniai.

3.9 pav. Preventinėse programose dalyvaujančių mokinių skaičiaus dinamika Vilniuje

Daugiausiai mokinių įtraukiančios programos 2022 m. Vilniuje buvo socialinio ir emocinio ugdymo programos LIONS QUEST „Paauglystės kryžkelės“, LIONS QUEST „Raktai į sėkmę“, LIONS QUEST „Laikas kartu“, Olweus programos kokybės užtikrinimo sistema (OPKUS) bei psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo prevencijos programa „Savu keliu“. Dalyvavimo šiose programose dinamika nuo 2018 m. pateikiama žemiau (pav. 3.10). Atsižvelgiant į visą laikotarpio prevencinėse programose Vilniuje dalyvaujančių mokinių skaičių, matyti, jog per paskutinius porą mokslo metų, kai atsirado didelį mokinių įtraukumą turinti OPKUS, šios 5 programos bendrai apėmė daugiau nei pusę visose prevencinėse programose dalyvaujančių mokinių. Vilniuje panašiai įtraukios kaip ir Olweus yra kitos mokyklų įgyvendinamos prevencinės programos.

3.10 pav. Populiariausiose prevencinėse programose dalyvavusių mokinių skaičiaus Vilniuje dinamika

3.2. UŽDAVINYS. SPECIALIŲJŲ UGDYMO SI POREIKIŲ TURINTYS VAIKAI YRA ORGANIŠKA ŠVIETIMO BENDRUOMENĖS DALIS.

3.3. UŽDAVINYS. PRIE VAIKŲ GEROVĖS AKTYVIAI PRISIDEDANTI MOKYKLOS BENDRUOMENĖ.

Vilniaus mieste 2022 m. ugdymo įstaigoms buvo teikiama nuolatinė pagalba specialiųjų ugdymosi poreikių vaikų ugdymo klausimais. Mokykloms buvo paskirti Vilniaus pedagoginės psichologinės tarnybos kuratoriai, siekiant konsultuoti dėl Individualių pagalbos planų mokiniams, turintiems didelių ir labai didelių ugdymosi poreikių, sudarymo. Buvo atnaujintos Individualių pagalbos planų rekomendacijos.

Mokykloms, kurios dėl pagalbos mokiniui specialistų trūkumo, jų savo ugdymo įstaigoje neturi, vyko specialiojo pedagogo konsultacijos pedagogams dėl programų pritaikymo specialiųjų ugdymosi poreikių turintiems mokiniams. Vykdyti mokymai mokytojų padėjėjams. Juose dalyvavo 156 asmenys.

2022 m. Vilniaus pedagoginė psichologinė tarnyba 42 kartus teikė skubią pagalbą ugdymo įstaigoms sprendžiant krizines ir konfliktines situacijas, 73 kartus dalyvavo tarpinstituciniuose susitikimuose ir Vaiko gerovės komisijos konsultacijose sprendžiant vaiko problemas.

IV TIKSLAS: SKATINTI SĄMONINGĄ SVEIKOS GYVENSENOS PASIRINKIMĄ

Tikslui įgyvendinti numatyti šie uždaviniai:

1. Ugdymas, prisidedantis prie vaiko sąmoningo pasirinkimo gyventi sveikai;
2. Judrumą skatinanti aplinka ir mokiniams patrauklios bei ilgalaikius įpročius diegiančios aktyvaus laisvalaikio veiklos.

Šių uždavinių įgyvendinimas matuojamas pagal šiuos rodiklius:

Rodiklio pavadinimas	Esama reikšmė	Siektina reikšmė	
	2022 m.	2025 m.	2030 m.
Mokinių fizinio aktyvumo įpročių rodiklis (proc.)	34,3*	45,0	70,0

*2020 m. tyrimas, vykdomas kartą per 3 metus

4.1. SITUACIJOS ANALIZĖ

Vilniaus mieste vykdoma reguliari mokinių emocinės savijautos, žalingų įpročių, sveikatos stebėseną. 2020 m. Vilniuje atlikto 5-ų, 7-ų, 9-ų klasių mokinių gyvenimo tyrimo buvo matuojamas mokinių laimingumas – kaip mokinys jaučiasi galvodamas apie dabartinį savo gyvenimą. Lyginant su 2016 m., Vilniaus mieste beveik penktadaliu sumažėjo mokyklinio amžiaus vaikų, kurie jaučiasi labai laimingi arba pakankamai laimingi (nuo 85,3 proc. iki 66,4 proc.). Šis rodiklis Vilniaus mieste 2020 m. buvo mažesnis ir už šalies vidurkį (Lietuvoje – 73,2 proc., Vilniuje – 66,4 proc.). Subjektyvaus laimingumo sumažėjimas rodo, kad jau iki karantinio laikotarpio paauglių emocinė savijauta ir gyvenimo kokybė Vilniuje prastėjo.

2020 m. Vilniuje atlikto psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo rizikos ir apsauginių veiksmų tyrimo 10-ų (II-ų gimnazijos) klasėse rezultatai rodo susirūpinimą keliančius žalingus įpročius – 27,9 proc. Vilniaus 10-tų klasių moksleivių iki 13 m. amžiaus pirmą kartą pabandė alkoholio, 13,9 proc. moksleivių yra vartoję kanapių, 7,3 proc. mokinių per pastarąjį mėnesį buvo girti. Šie įpročiai yra prastėjančios mokinių emocinės savijautos ir gyvenimo kokybės pasekmė.

Pažymėtina, kad tame pačiame tyrime nustatytas ir nepakankamas vaikų bendravimas su tėvais – nors 86,8 proc. mokinių lengvai arba labai lengvai iš tėvų gauna užuojautą ir šilumą, tačiau tik 51,5 proc. mokinių savaitgaliais leidžia laiką su tėvais. Beveik ketvirtadalis mokinių neturi draugystės ryšių mokykloje (t.y. neturi draugų, kuriais rūpinasi) ir trečdalis mokykloje nesijaučia saugiai.

Remiantis Vaikų sveikatos stebėsenos informacinės sistemos duomenimis apie 3-6 metų amžiaus vaikų dantų higienos būklę, Vilniuje stebimas nežymus dantų būklės gerėjimas. 2021 m. bent vieną ėduonies pažeistą, plombuotą arba išrautą dėl ėduonies dantį turėjusių 3 m. amžiaus vaikų buvo 20 proc., 2022 m. jau 18 proc. Tokia pat nuosaiki tendencija yra ir 6 metų amžiaus vaikų grupėje – pažeistus dantis turinčių vaikų dalis 2022 m. siekė 64 proc. (2021 m. – 66 proc.). Dantų būklės gerėjimas ankstyvame amžiuje atsispindi ir vyresniame. Vis dėlto, žymus būklės suprastėjimas sulaukus 6 m. rodo nepakankamą dantų higieną 4-6 metais. Rekomenduotina skirti daugiau dėmesio dantų pažeidimų prevencijai.

4.2. SAVIVALDYBĖS VEIKSMAI TIKSLUI PASIEKTI

Atsižvelgiant į sumažėjusį Vilniaus miesto vaikų laimingumo rodiklį, 2022 m. buvo įgyvendinta šviečiamoji iniciatyva – socialinė kampanija „Draugai yra laimė“, kurios metu kviesta pasirūpinti vaikų ir paauglių emocine sveikata bei priminti apie draugystės vertę. Vykdyti sveikatos edukacijos užsiėmimai 5-10 metų Lietuvos ir Ukrainos vaikams bei jų tėvams, globėjams. Pasiūlyta galimybė ne tik supažindinti su geros sveikatos įgūdžiais bei įpročiais, bet ir susirasti bendraminčių, kurti ar stiprinti socialinius ryšius su ukrainiečiais. Specialiai organizuotoje konferencijoje pristatyti 2020 m. Vilniaus miesto mokyklinio amžiaus vaikų tyrimo rezultatai. Informacija skelbta ir stenduose įvairiose gerai matomose Vilniaus vietose.

„Vilnius sveikiau“ kartu su Vilniaus miesto savivaldybe įgyvendindama „Planet Youth“ – jaunimo psichoaktyviųjų medžiagų prevencijos modelį, 2022 m. atliko šiuos veiksmus:

- Modelis ir jo įgyvendinimo svarba pristatyti su jaunimu Vilniuje dirbančioms nevyriausybinėms organizacijoms, policijos bendruomenės pareigūnams, daliai ugdymo įstaigų bendruomenių, įskaitant tėvus, organizuoti susitikimai su seniūnijų bendruomenėmis, Vilniaus miesto savivaldybės jaunimo klausimais dirbančiais atstovais.
- Parengta modelio įgyvendinimo metodika visoms įgyvendinime dalyvaujančioms suinteresuotoms šalims, vykdyta metodinės medžiagos sklaida. Savivaldybės mastu buvo suorganizuotas viešas informacinis seminaras „Jaunimo psichoaktyviųjų medžiagų vartojimas: iššūkiai ir reagavimas“, skirtas mokinių el. cigarečių vartojimo paplitimo problematikai. Renginyje dalyvavo daugiau nei 400 dalyvių.
- Dalyvauta rengiant UNICEF Vaikams draugiško miesto 2023-2025 metų priemonių planą ir Jaunimo politikos strategiją (į dokumentus įtrauktos su modelio įgyvendinimu susijusios priemonės).

Atsižvelgdamas į Vilniaus miesto vaikų dantų ėduonies problematiką „Vilnius sveikiau“ įgyvendino dantų ėduonies prevenciją ir 2022 m. atliko šiuos veiksmus:

- Įgyvendino burnos higienos projektą „Graži šypsena“, skirtą 5-6 m. iki 7-10 m. vaikams.
- Organizavo burnos higienos prevencijos renginius bei visuomenės sveikatos specialistų, vykdančių sveikatos priežiūrą mokykloje, veiklas burnos higienos tema, juose sudalyvavo 13 174 ikimokyklinio ir 4976 mokyklinio amžiaus vaikai.
- Įstaigoms parengė 118 informacinių plakatų bei stendų burnos higienos tema.

2022 m. „Edu Vilnius“ tęsė mokymus fizinio ugdymo mokytojams. Įgyvendinta 44 akad. val. trukmės kvalifikacijos tobulinimo programa „Fizinis ugdymas kitaip“. Dalyvaudami programoje Vilniaus miesto fizinio ugdymo pedagogai plėtojo savo fizinio raštingumo ugdymo kompetencijas. Mokymus sudarė 9 seminarai, vedė lektoriai iš universitetų, mokytojai praktikai bei kitų sričių specialistai. Aktualizuotos temos: ugdymo aplinkos, raidos sutrikimų turinčių vaikų fizinio aktyvumo ugdymas, technologijų panaudojimas fiziniame ugdyme ir pan. Atskirose mokymų seminaruose sudalyvavo apie 100 mokytojų.

Sutelkta Vilniaus miesto ikimokyklinio ugdymo įstaigų fizinio ugdymo pedagogų bendruomenė. Atliepiant jų poreikius organizuoti 2 renginiai, kurių metu aktualizuotas ikimokyklinio amžiaus vaikų fizinio ugdymo turinys, pristatyta ir aptarta fizinio raštingumo ugdymo samprata ir fizinio raštingumo ugdymo praktinės galimybės, parengtas 2023 m. planuojamos įgyvendinti kvalifikacijos tobulinimo programos konceptas.

V TIKSLAS. SUDARYTI SĄLYGAS KIEKVIENAM VAIKUI ĮGYTI PAPILDOMŲ KOMPETENCIJŲ, VAIKUS ĮTRAUKIANT Į KOKYBIŠKĄ IR PRIEINAMĄ NEFORMALŲJŲ UGDYMĄ

Tikslui įgyvendinti numatyti šie uždaviniai:

1. Patrauklios ir vaikų poreikius atliepiančios neformalaus ugdymo veiklos;
2. Gyva mokykla moksleiviams, tobulėjantiems po pamokų, ir platesnei bendruomenei;
3. Pilietiški ir visuomeninėse veiklose aktyviai dalyvaujantys moksleiviai;
4. Aktyviai įsitraukiantis ir prasmingai dalyvaujantis kultūroje, kūrybiškas moksleivis.

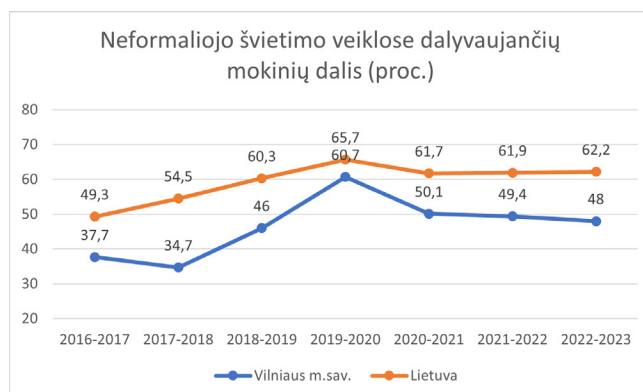
Šių uždavinių įgyvendinimas matuojamas pagal šiuos rodiklius:

Rodiklio pavadinimas	Esama reikšmė	Siektina reikšmė	
	2022 m.	2025 m.	2030 m.
Neformaliojo švietimo veiklose dalyvaujančių mokinių dalis (proc.)	48	65	70
Neformalaus švietimo lėšas gaunančių (nuo dalyvaujančių) vaikų dalis (proc.)	60	70	70
Neformaliojo vaikų švietimo tikslinį finansavimą gaunančių vaikų skaičius (proc.)	28	35	37
Neformaliojo vaikų švietimo tikslinį finansavimą gaunančių vaikų, turinčių vidutinių, didelių ir labai didelių specialiųjų poreikių, skaičius (proc.)	24	30	40

5.1. SITUACIJOS ANALIZĖ

2022 metais Vilniaus mieste buvo akredituotos 804 neformaliojo vaikų švietimo (NVŠ) programos, o veiklą vykdė per 200 NVŠ teikėjų. NVŠ veiklose dalyvaujančių vaikų skaičius nuo 49,4 proc. 2021-2022 mokslo metais sumažėjo iki 48 proc. 2022-2023 m.m. Bendra mokinių dalyvavimo neformaliojo švietimo veiklose tendencija Vilniaus mieste nuo 2019-2020 m.m. yra prastėjanti. 2019-2020 m.m. buvo pasiekta didžiausia laikotarpio mokinių įtrauktis (60,7 proc.), tačiau vėlesniais metais ji žymiai sumažėjo ir kiekvienais kitais metais vyko tolygus rodiklio mažėjimas. Tuo tarpu Lietuvoje visu laikotarpiu mokinių, dalyvaujančių neformaliojo švietimo veiklose, dalis buvo didesnė.

5.1 pav. Neformaliojo švietimo veiklose dalyvaujančių mokinių dalies dinamika (proc.)

Neformalaus švietimo lėšas gaunančių vaikų dalis nuo praėjusių metų nepakito - lėšas gauna 60 proc. vaikų. Tikslinio finansavimo lėšas 2022-2023 m.m. gauna 28 proc. mokinių. Šis skaičius lyginant su praėjusiais metais sumažėjo apie 3,5 proc. Mažėjimas gali būti aiškinamas tuo, kad nuo 2022 metų mokiniai, turintys vidutinių, didelių ar labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių (toliau - SUP), gauna du NVŠ krepšelius. Be to, Vilniaus mieste padidėjo mokinių skaičius lyginant su 2021 metais, todėl santykinai sumažėjo lėšas gaunančiųjų dalis.

Skyrus didesnę finansavimą SUP mokinių NVŠ veikloms, finansavimą gaunančių mokinių dalis Vilniaus mieste 2022 m. išaugo keletą kartų - nuo 5 proc. 2021 m. iki 24 proc. 2022 m. Tai reiškia, kad iš 4887 turinčių Vilniaus miesto mokinių, besimokančių bendrojo ugdymo mokyklose bendrosiose klasėse ir specialiosiose mokyklose pagal bendrojo ugdymo programas, NVŠ krepšelį gauna 1182 mokiniai. Iš viso Vilniaus mieste NVŠ veiklose 2022 m. dalyvavo SUP 1633 mokiniai (31 proc. nuo visų miesto SUP mokinių, žr. lentelę Y). Iššūkių kelia labai didelių specialiųjų ugdymosi poreikių mokinių įtraukimas į NVŠ, nes su šia mokinių grupe gali dirbti tik specialiąją pedagoginę pagalbą teikiantys mokytojai.

Didesnę NVŠ veiklose dalyvaujančių mokinių dalis (41 proc.) renkasi veiklas, kurios yra vykdomos už Bendrojo ugdymo (BU) mokyklos ribų. Vilniaus BU mokyklose vykdomose NVŠ veiklose dalyvauja gerokai mažesnė mokinių dalis (14 proc.). Tai gali reikšti, jog mokyklos yra nepajėgios pasiūlyti NVŠ veiklų arba jų siūlomos veiklos yra nepakankamai patrauklios mokiniams, todėl jie renkasi veiklas alternatyviose erdvėse.

Tarp NVŠ paslaugų teikėjų, kurie NVŠ veiklas mokiniams vykdo už BU mokyklos ribų, patenka Vilniaus m. sav. Jaunimo skyriui pavaldžios 14 biudžetinių įstaigų ir 3 VŠĮ. Jos vykdo neformaliojo švietimo programas, o 12 iš jų pagrindinė veikla yra tik neformaliojo švietimo paslaugų teikimas - tai yra, meninio ir edukacinio pobūdžio būrelių veikla. Šiose įstaigose vykdomų programų skaičius varijuoja nuo 6 iki 120 ir daugumoje jų nuo 2018 metų kinta nežymiai (5.1 pav.). Iš viešai prieinamos informacijos matoma, jog šios programos orientuotos į skirtingas specifines veiklos sritis bei įvairias amžiaus grupes. Kai kuriose įstaigose vykdomos programos ir ikimokyklinio amžiaus vaikams, vyresnio amžiaus (ypatingai vyresniems nei 18 m.) paslaugas teikia nedaug įstaigų. Nepaisant veiklų įvairovės ir amžiaus grupių padengimo nėra aišku, kokia yra šių programų apimtis, t.y. kiek mokinių dalyvauja šių įstaigų programose. Nėra ir bendros šioms įstaigoms statistikos, kokia Vilniaus mokinių dalis lanko šiuos būrelius.

5.2 pav. Vilniaus m. sav. Jaunimo skyriui pavaldžių įstaigų vykdomų programų skaičius

Įstaigos pavadinimas	2018m	2019m	2020m	2021m	2022m
Vilniaus Antakalnio atviras jaunimo centras	109	111	125	140	97
Vilniaus atviras jaunimo centras „Mes“	18	17	20	23	15
Vilniaus Naujosios Vilnios moksleivių kūrybos namai	22	26	26	28	28
Vilniaus moksleivių kūrybos ir mokymo centras	25	23	23	28	30
Vilniaus Jaunųjų turistų centras	2	2	2	3	3
Vilniaus saugaus miesto centras (VSMC)	14	11	13	14	16
Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Jaunystė“	6	6	6	6	6
Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Lakštingala“	8	8	9	9	12
Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Klevas“	17	17	18	19	19

Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Kregždutė“	12	17	17	17	17
Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Meteoras“	18	28	32	32	36
Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Šatrija“	25	24	27	24	24
Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Verdenė“	14	14	13	17	16
Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Žirmūnai“	11	15	12	13	13
Sostinės vaikų ir jaunimo centras	45	42	44	44	42
Vilniaus jaunimo informacijos ir savanorystės centras	7	6	8	6	13
Vilniaus policijos klubas vaikams ir jaunimui	100	110	90	90	120
Viso	453	477	485	513	507
Vertinimo indikatorių spalvinis žymėjimas		Vykdomų programų skaičiaus augimas			
		Vykdomų programų skaičius kinta nežymiai			
		Vykdomų programų skaičius mažėja			

Svarbu paminėti ir tai, kad dalis mokinių lanko nevalstybinius, privačius neformaliojo vaikų švietimo būrelius. Jie nesinaudoja neformaliojo švietimo lėšomis ir moka pilną kainą už paslaugas. Ši mokinių statistika nėra fiksuojama, todėl tikrasis mokinių įtraukties į NVŠ veiklas mastas yra didesnis.

5.3 pav. Mokinių dalyvavimas NVŠ veiklose 2022 metais

Bendras mokinių dalyvavimas					
BU mokinių skaičius	Dalyvauja NVŠ veikloje	Dalyvaujančių NVŠ veikloje dalis (už BU mokyklos ribų)	Dalyvaujančių BU mokyklų NVŠ veikloje dalis (BU mokyklos viduje)	Gauna NVŠ tikslinį finansavimą	Gaunančių NVŠ tikslinį finansavimą dalis
84 327	34 573	41 proc.	14 proc.	23 733	28 proc.
SUP mokinių dalyvavimas					
BU mokinių skaičius	Dalyvauja NVŠ veikloje	Dalyvaujančių NVŠ veikloje dalis		Gauna NVŠ tikslinį finansavimą	Gaunančių NVŠ tikslinį finansavimą dalis
4887	1633	31 proc.		1182	24 proc.
Grupė: II - vidutiniai					
2756	963	35 proc.		655	24 proc.
Grupė: III - dideli					
1808	589	33 proc.		449	25 proc.
Grupė: IV - labai dideli					
324	81	25 proc.		78	24 proc.

2022 m. atlikto Pilietinės galios indekso tyrimo rezultatai rodo, kad Lietuvos visuomenė aktyviai dalyvauja pilietinėse veiklose (35,9), tačiau lyginant su ankstesniais 2020 bei 2019 metų laikotarpiais stebimas indekso sumažėjimas. Į tyrimą nebuvo įtraukti mokyklinio amžiaus asmenys, todėl yra neaišku, koks yra mokinių pilietinės galios indeksas. Manytina, jog mažėjant bendram pilietinės galios indeksui, mokinių rodiklis taip pat mažėjo.

Vilniuje Savanorišką veiklą organizuoja 2 akredituotos organizacijos („Ne imti, bet duoti“ ir „Socialinis veiksmas“) bei akredituotos 32 savanorius priimančios organizacijos, tarp kurių 4 Vilniaus miesto savivaldybės Jaunimo skyriui pavaldžios įstaigos: Vilniaus informacijos ir savanorystės centras, Vilniaus vaikų ir jaunimo klubas „Meteoras“, Vilniaus policijos klubas vaikams ir jaunimui, Vilniaus Antakalnio atviras jaunimo centras.

Analizuojant visų pavaldžių įstaigų indėlį į savanoriškos veiklos plėtrą Vilniaus m. matoma, jog ši veiklos sritis įstaigose nėra išplėtotą, nors įstaigų ataskaitų duomenimis, kai kurioms iš jų pavyksta prisitraukti ir tarptautinius savanorius, sudaryti pasinaudoti kitų šalių gerosiomis praktikomis organizuojant įvairias veiklas šias įstaigas lankančiam jaunimui.

5.2. SAVIVALDYBĖS VEIKSMAI TIKSLUI PASIEKTI

5.1. UŽDAVINYS. PATRAUKLIOS IR VAIKŲ POREIKIUS ATLIEPIANČIOS NEFORMALIAUS UGDYMO VEIKLOS.

5.2. UŽDAVINYS. GYVA MOKYKLA MOKSLEIVIAMS, TOBULĖJANTIEMS PO PAMOKŲ, IR PLATESNEI BENDRUOMENEI.

Vilniaus miesto savivaldybė 2022 metais papildomai skyrė 1 mln. Eurų neformalaus vaikų švietimo (toliau – NVŠ) veikloms (NVŠ programoms arba bendrojo ugdymo būreliams) finansuoti.

2022 metais patvirtinus naują neformaliojo vaikų švietimo programų finansavimo ir administravimo tvarkos aprašą, švietimo teikėjai susiduria su nepatogumais teikiant NVŠ programas akreditavimui, todėl buvo kreiptasi į Švietimo, mokslo ir sporto ministeriją bei Seimo Švietimo ir mokslo komitetą prašymu peržiūrėti teisės akto trūkumus ir inicijuoti palengvinimus, leisiančius paprasčiau ir greičiau teikti programas akreditavimui bei administruoti krepšelio lėšas. Savivaldybė investavo į mokinių vasaros užimtumo organizavimą ir įgyvendinimą. 2022 m. Vilniaus miesto savivaldybės finansuojamose vaikų vasaros stovyklose sudalyvavo 11 960 vaikų (14 proc. nuo BU mokinių skaičiaus).

Remiantis Vilniaus miesto savivaldybės Jaunimo skyriui pavaldžios įstaigos Vilniaus informacijos ir savanorystės centro 2021 metų veiklos ataskaita, įstaiga apie savanorišką veiklą informavo 500 lankytojų (dalyvavo savanoriškos veiklos pristatymuose, konferencijose, mokymuose), 328 lankytojai informuoti apie mobilų darbą su jaunimu, 370 išklausė mobilaus darbo su jaunimu pristatymus.

Vilniaus miesto savivaldybė toliau vykdo visos dienos mokyklos projektą. 2022 m. visos dienos mokyklos organizavimui skirta 8,154 mln. Eur. Visos dienos mokyklos grupės 2022-2023 mokslo metais lankė 23 893 mokiniai, t. y. 18% daugiau nei 2021-2022 mokslo metais. Bendras VDM grupių skaičius 2022-2023 mokslo metais – 847.

5.3. UŽDAVINYS PILIETIŠKI IR VISUOMENINĖSE VEIKLOSE AKTYVIAI DALYVAUJANTYS MOKSLEIVIAI

2022 m. pirmą kartą inicijuota Dalyvaujamojo biudžeto mokyklose iniciatyva. Dalyvaujamasis biudžetas įtraukia mokinius į sprendimų priėmimą, leidžia jiems prisidėti prie savo aplinkos ir bendruomenės kūrimo. Ši priemonė – tai būdas kartu su mokiniais spręsti dėl viešųjų lėšų panaudojimo. Mokiniai patys siūlo idėjas mokyklai ir balsuodami renka labiausiai patikusias, kurios bus įgyvendintos.

2022 m. dalyvaujamąjį biudžetą išbandė 12 mokyklų, kurioms „Edu Vilnius“ skyrė po 1500 Eur. Idėjas pristatę mokiniai sako, kad ši veikla juos išmokė bendruomeniškumo, bendradarbiavimo, priimti tiek laimėjimą, tiek pralaimėjimą, suteikė ekonominių žinių ir kitų kompetencijų. Ir moksleiviai, ir mokyklų direktoriai palankiai vertina galimybę ir toliau organizuoti dalyvaujamąjį biudžetą. Visos 12 mokyklų projektą vertina teigiamai ir planuoja jį tęsti.

Darnaus vystymosi temą – ypač 2022 m. aktualumą įgijusį energijos taupymo klausimą – savo bendruomenėse buvo skatinamos spręsti ir mokyklos. Įgyvendinant Europos Sąjungos mokslinių tyrimų ir inovacijų finansavimo programos „Horizontas 2020“ lėšomis finansuojamą tarptautinį projektą „MOST (Prasmingas atvirasis mokymas: mokyklos ir bendruomenės sąveika)“, aštuonios Vilniaus mokyklų komandos prisijungė prie 17 Lietuvos mokyklų ir savo bendruomenėse vykdė energijos taupymo projektines veiklas. Projektą įgyvendina 23 institucijų iš 10 Europos šalių konsorciumas. Lietuvoje projektą įgyvendina Vilniaus universitetas kartu su Vilniaus miesto savivaldybe (įgyvendintojas – „Edu Vilnius“).

5.4. UŽDAVINYS. AKTYVIAI ĮSITRAUKIANTIS IR PRASMINGAI DALYVAUJANTIS KULTŪROJE, KŪRYBIŠKAS MOKSLEIVIS.

„Edu Vilnius“ komanda kartu su Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos darbuotojais sukūrė ir šalies mokytojams pristatė „Kultūrinės edukacijos gidą“ – metodinį leidinį mokytojams bei mokyklų darbuotojams. Tai pagalbinė metodinė priemonė, kurioje aprašomi kultūrinės edukacijos planavimo ir įgyvendinimo ypatumai priešmokykliniame ir bendrajame ugdyme. Tikimasi, kad sukurtas gidas padės švietimo ir kultūros sričių bendruomenėms vienyti pastangas ugdant vaikų kultūrinės ir kitas kompetencijas per įvairias kultūrinės edukacijos veiklas.

Vilniaus miesto švietimo pažangos 2022 m. informaciją analizavo ir ataskaitą parengė „Edu Vilnius“:
Dr. Pranas Gudynas, Unė Kaunaitė, Rūta Mazgelytė.

Ataskaitai informaciją ir duomenis teikė:

Vilniaus miesto savivaldybės Bendrojo ugdymo, Ikimokyklinio ugdymo, Švietimo aplinkos ir Jaunimo skyriai, „Edu Vilnius“, Vilniaus pedagoginė psichologinė tarnyba, „Vilnius sveikiau“, Nacionalinė švietimo agentūra.

Ataskaitos rengėjai dėkoja institucijoms už bendradarbiavimą.